

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

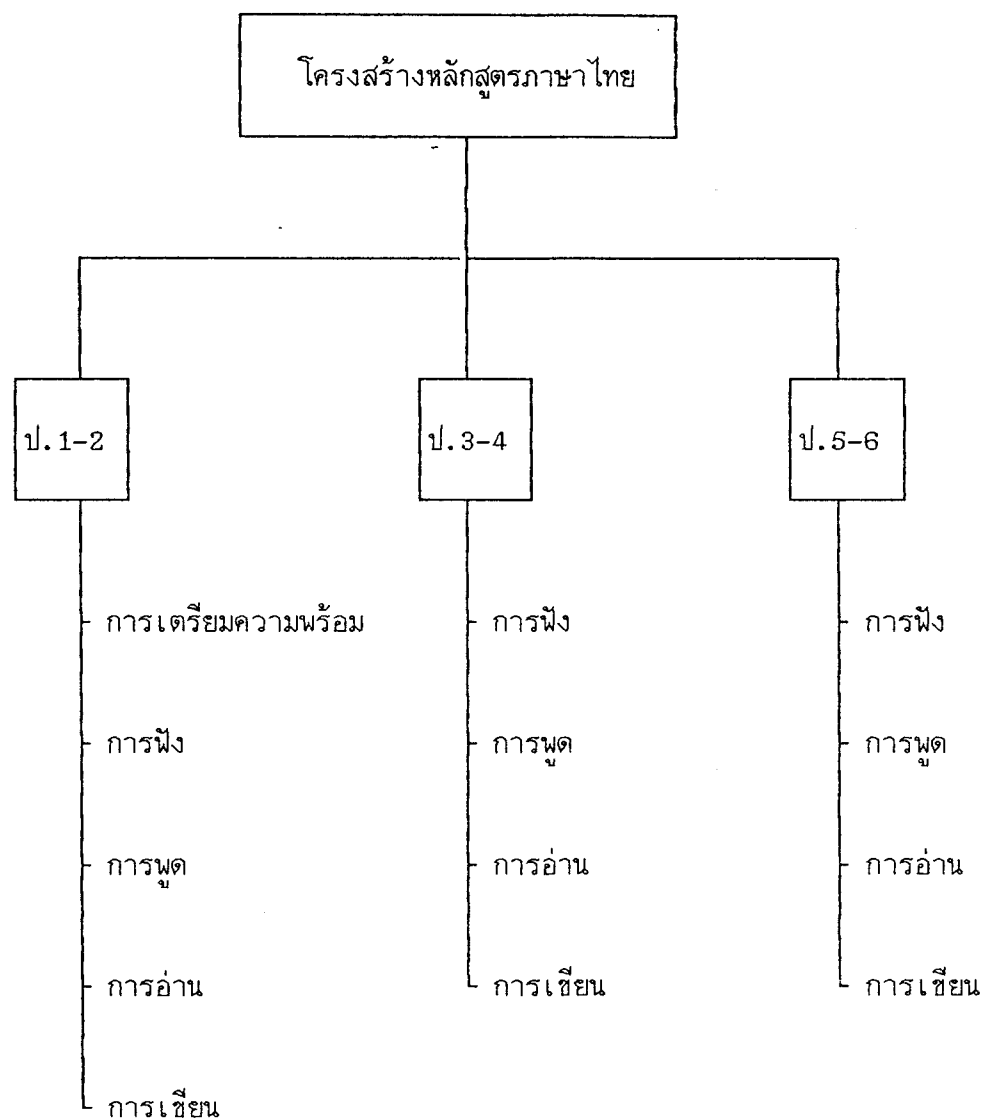
ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามหัวข้อ และ
รายละเอียดดังต่อไปนี้

- 2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย
- 2.2 ทฤษฎีและหลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึก
- 2.3 การสร้างแบบฝึก
- 2.4 การอ่านและการเขียนสะกดคำ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสะกดคำ
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

2.1 กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

2.1.1 หลักสูตรภาษาไทย

หลักสูตรภาษาไทยได้กำหนดโครงสร้างเนื้อหาและกิจกรรมตามทักษะทั้ง 4 คือ การฟัง
การพูด การอ่าน และการเขียน ไว้ดังภาพที่ 1 (กรมวิชาการ, 2534)

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดง โครงสร้างหลักสูตรภาษาไทย

2.1.2 จุดประสงค์ของหลักสูตรในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

ตามความมุ่งหวังของหลักสูตร (กรมวิชาการ, 2535) หลักสูตรภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีจุดประสงค์เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้าน การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษา สามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่านแสวงหาความรู้ และมีเหตุผล ดังนั้นจึงกำหนดจุดประสงค์ดังต่อไปนี้

1. มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. สามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสาร ทั้งการรับรู้และการถ่ายทอดความรู้สึกรักคิดอย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล
3. สามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคล ตลอดจนสามารถใช้ภาษาเชิงสร้างสรรค์ได้
4. มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน และใช้เวลาว่างในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ สื่อมวลชน และแหล่งความรู้อื่น ๆ
5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยช่วยในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล
6. มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติต่อการเรียนภาษาไทย และวรรณคดี ทั้งด้านวัฒนธรรมประจำชาติ และการส่งเสริมความงามงามในชีวิต

2.1.3 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

จากจุดประสงค์ดังกล่าว การเรียนการสอนภาษาไทยจึงมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ (กรมวิชาการ, 2534)

1. ใช้ภาษาสื่อความได้ กล่าวคือ ให้ผู้เรียนมีทักษะทางภาษา ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน สามารถนำไปใช้ติดต่อสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยผู้เรียนจะต้องมีพฤติกรรม ดังนี้
 - 1) ใช้ภาษาได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของภาษา สามารถพูดออกเสียงได้ชัดเจน ถูกต้อง และใช้คำในการพูดได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ทางภาษา อ่านออกเสียงได้ชัดเจน ถูกต้อง คล่องแคล่ว และเขียนคำ วลี ประโยค และข้อความได้ตามอักขรวิธี
 - 2) ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล เน้นการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับบุคคล เวลา โอกาส และสถานที่ การใช้ภาษาอย่างเป็นทางการ และไม่เป็นทางการใช้ภาษา

ระดับต่าง ๆ อย่างเหมาะสม นอกจากจะเน้นการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลแล้วยังต้องคำนึงถึงมารยาท และบุคลิกภาพที่ดีในการใช้ภาษา ซึ่งจะช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3) มีความคิดและวิจารณญาณในการใช้ภาษา สามารถใช้ความคิดในการลำดับเหตุการณ์ คิดวิเคราะห์หาหลักการ วิพากษ์ วิจารณ์ และสรุปความ พัฒนาให้ผู้เรียนรู้จักคิดและใช้ภาษาเพื่อสื่อสาร

2. เห็นคุณค่าและความงามของภาษาไทย กล่าวคือ มุ่งให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนภาษาไทยและช่วยอนุรักษ์ไว้ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ ผู้เรียนควรมีพฤติกรรม ดังนี้

1) ตระหนักถึงความสำคัญของภาษาไทย ผู้เรียนควรเห็นคุณค่าของการเรียนภาษาไทย โดยชี้ให้เห็นประโยชน์จากการเรียนภาษาไทย ว่าการมุ่งมั่นการเรียนภาษาไทยจะสามารถใช้ภาษาไทยได้ดีมีหลักเกณฑ์ จะช่วยพัฒนาหลายด้าน นับตั้งแต่ช่วยให้มีสมรรถภาพในการสื่อสารได้ดี เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาการต่าง ๆ และการใช้ภาษาไทยได้ดีจะช่วยสร้างบุคลิกภาพ ตลอดจนเป็นเครื่องนำทางไปสู่ความสำเร็จในชีวิตได้หลาย ๆ อย่าง

2) เห็นความงามของภาษาไทย โดยให้ผู้เรียนได้สัมผัสกับบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองที่มีคุณค่า มีความไพเราะ อ่านแล้วเกิดภาพพจน์ มีความอึ้งใจ สุขใจ เพื่อเป็นพื้นฐานให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชอบและชื่นชมในการเรียนภาษาไทย รักภาษาไทย ห่วงแทน และอนุรักษ์ภาษาไทยให้คงอยู่ตลอดไป และนอกจากนี้มีความภูมิใจในการใช้ภาษาไทย โดยเน้นให้ผู้เรียนชื่นชมและยกย่องผู้ที่ใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง และพยายามพัฒนาการใช้ภาษาของตน

3. มีนิสัยรักการอ่าน กล่าวคือ ส่งเสริมให้ผู้เรียนอ่านคล่อง เขียนคล่อง อ่านหนังสือได้หลายประเภทและอ่านได้เป็นจำนวนมาก มีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้และสร้างนิสัยการแสวงหาความรู้ ผู้เรียนที่มีนิสัยรักการอ่านจะมีความรู้และความคิดกว้างไกลซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต

2.1.4 การวิเคราะห์หลักสูตร วิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4
ด้านทักษะ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ไว้ดังตารางที่ 3, 4, 5 และ 6

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์หลักสูตร ทักษะการฟัง วิชาภาษาไทย

จุดประสงค์ในหลักสูตร	จุดประสงค์การเรียนรู้ในป.02	กิจกรรม/เนื้อหา
<u>การฟัง</u> เพื่อให้เข้าใจเรื่องที่ฟัง สามารถจับใจความสำคัญ คิดวิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง มีความชื่นชมต่อ ภาษาไทยและการใช้ทักษะ การฟังในการเพิ่มพูน ความรู้ ความคิด มีนิสัย และมารยาทที่ดีในการฟัง หาความรู้และความบันเทิง จากการฟังได้	<u>การฟัง</u> 1. ฟังข่าว เหตุการณ์ ฯลฯ แล้วสามารถจับใจความสำคัญ เปรียบเทียบ แยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็น 2. หาความบันเทิงจากการฟัง 3. ใช้ทักษะการฟังในการเพิ่มพูนความรู้และความคิด 4. ให้ความสนใจในเรื่องที่ฟัง	<u>การฟัง</u> - เสนอรูปแบบที่ถูกต้องของ การแสดงมารยาทที่ดีในการฟัง - อภิปรายถึงผลของการมี มารยาทที่ดีในการฟังแล้ว <u>สรุปข้อควรปฏิบัติ</u> <u>สิ่งที่กำหนดให้ฟัง</u> - ข่าว เหตุการณ์ เรื่องราว - คำโฆษณา คำอธิบาย รายงาน การอภิปราย - ปริศนาคำทาย คำพูด- เปรียบเทียบ ภาษิต คำพังเพย - บทความ บทร้อยแก้ว ร้อยกรอง นิทาน เพลง - บทร้องเกี่ยวกับการเล่นของเด็กและการละเล่นต่าง ๆ <u>สื่อบันเทิง</u> <u>จุดเน้น</u> - มารยาทในการฟัง - จับใจความสำคัญ - หาความรู้ความบันเทิงจาก การฟัง

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์หลักสูตร ทักษะการพูด วิชาภาษาไทย

จุดประสงค์ในหลักสูตร	จุดประสงค์การเรียนรู้ในป.02	กิจกรรม/เนื้อหา
<u>การพูด</u> เพื่อให้มีความสามารถในการคิดลำดับเหตุการณ์ วิพากษ์ วิจารณ์ สรุป-ความ มีทักษะในการพูดสนทนา เล่าเรื่อง รายงาน อภิปรายและบรรยายความรู้สึก พูดสื่อความได้ชัดเจน ถูกต้อง คล่องแคล่ว มีความชื่นชมต่อภาษาไทย มีมารยาทและบุคลิกภาพที่ดีและใช้ทักษะการพูดเพื่อความบันเทิงต่าง ๆ	<u>การพูด</u> 5. พูดสื่อความชัดเจน ถูกต้องและคล่องแคล่ว 6. พูดแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ วิจารณ์ และสรุป-ความ 7. ปฏิบัติตนตามวิธีการที่เหมาะสมเกี่ยวกับมารยาทและบุคลิกภาพในการพูด	<u>การพูด</u> – เสนอรูปแบบที่ถูกต้องของการแสดงมารยาทที่ดีในการพูด – อภิปรายถึงผลของการมีมารยาทและบุคลิกภาพที่ดีในการพูดแล้วสรุปเป็นข้อปฏิบัติ <u>สิ่งที่กำหนดให้พูด</u> – สนทนา เล่าเรื่อง อธิบาย บรรยายความรู้สึก – รายงานเรื่องราวต่าง ๆ – นิทานเรื่องราวแฝงคติธรรม แสดงบทบาทสมมติ เล่นเลียนแบบ แสดงละคร ร้องเพลง เล่น-ปริศนาคำทาย ต่อคำคล้องจอง ท่องบทร้อยกรอง การเล่น-ของเด็กที่มีบทร้อง <u>จุดเน้น</u> – มารยาทในการพูดและบุคลิกภาพ – การใช้น้ำเสียง ถ้อยคำ ความต่อเนื่อง สาระสำคัญ – ออกเสียงถูกอักขรวิธี คำ-ควบกล้ำที่มี ร ล – ใช้คำถูกหลักภาษาและเหมาะสมกับบุคคล กาลเทศะ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์หลักสูตร ทักษะการอ่าน วิชาภาษาไทย

จุดประสงค์ในหลักสูตร	จุดประสงค์การเรียนรู้ในป.02	กิจกรรม/เนื้อหา
<u>การอ่าน</u> เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การอ่านและสามารถนำไปใช้อ่านคำใหม่ได้ มีทักษะในการอ่านในใจและอ่านออกเสียงได้ถูกต้อง คล่องแคล่วรวดเร็วสามารถจับใจความสำคัญ คิดเชิงวิจารณ์และวิเคราะห์ใจความสำคัญ ปฏิบัติตนจนเป็นนิสัยที่ดีในการอ่าน การใช้พจนานุกรม การเลือก การใช้ การเก็บรักษาหนังสือ และการใช้ห้องสมุดในการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและความเพลิดเพลินในยามว่าง และรักการอ่าน	<u>การอ่าน</u> 8. มีความรู้หลักเกณฑ์การอ่านเกี่ยวกับคำพ้อง อักษรย่อราชาศัพท์ ภาษิต ฯลฯ 9. อ่านออกเสียงถูกต้อง คล่องแคล่ว ชัดเจน 10. จับใจความ สรุปสาระสำคัญของข้อความ และเรื่องที่อ่าน 11. วิเคราะห์ความสำคัญของข้อความและเรื่องที่อ่าน 12. แสดงความคิดเห็น สนับสนุน คัดค้าน ข้อความ และเรื่องที่อ่าน อย่างมีเหตุผล 13. เห็นความสำคัญของการอ่าน 14. ปฏิบัติตนเกี่ยวกับการอ่าน การใช้พจนานุกรม การเลือก ใช้และการเก็บรักษาหนังสือตามวิธีที่ถูกต้อง	<u>การอ่าน</u> - เสนอรูปแบบที่ถูกต้องในการปฏิบัติตนในการอ่าน - อภิปรายถึงผลของการปฏิบัติตนที่ถูกต้องในการอ่าน แล้วสรุปเป็นข้อปฏิบัติ <u>สิ่งที่กำหนดให้อ่าน</u> <u>การอ่านออกเสียง</u> - คำ วลี ประโยค อักษรย่อ - บทร้อยกรอง ทำนองเสนาะ - ราชาศัพท์ ภาษิต คำพังเพยสำนวนภาษา - เครื่องหมายสัญลักษณ์ แผนผัง <u>การอ่านในใจ</u> - แผนที่ แผนภูมิ - บทร้อยกรอง คำชี้แจง คำแนะนำ - เรื่องจากประสบการณ์ - นิทาน นิยาย วรรณคดี หนังสือพิมพ์ - บทความ ประกาศ โฆษณา สารคดี <u>จุดเน้น</u> - มินิสิยรักการอ่าน ใช้พจนานุกรมได้ - เลือกใช้และเก็บหนังสือเป็น - อ่านได้ถูกต้องตามอักขรวิธี - จับใจความสำคัญเรื่องที่อ่านได้ - การใช้ห้องสมุด

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์หลักสูตร ทักษะการเขียน วิชาภาษาไทย

จุดประสงค์ในหลักสูตร	จุดประสงค์การเรียนรู้ในป.02	กิจกรรม/เนื้อหา
<u>การเขียน</u> เพื่อให้มีทักษะในการเขียน เขียนได้ถูกต้องรวดเร็ว เป็นระเบียบสวยงามและสื่อความได้ เขียนอย่างมีรูปแบบได้ สามารถลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับเรื่องที่เขียน เขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และเขียนเชิงสร้างสรรค์ มีนิสัยที่ดีในการเขียน รักการเขียนและนำการเขียนไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	<u>การเขียน</u> 15. เขียนสะกดคำโดยใช้คำพื้นฐานที่กำหนดให้ 16. คัดลายมือถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นระเบียบสวยงาม 17. เขียนตามรูปแบบที่กำหนดโดยลำดับความคิดเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง 18. การเขียนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและเชิงสร้างสรรค์ 19. เห็นความสำคัญของการเขียน 20. ปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามวิธีการเขียน	<u>การเขียน</u> <u>สิ่งที่กำหนดให้เขียน</u> - คัดลายมือ สะกดคำ ประสมคำ วลี ประโยค ข้อความ - เล่าเรื่อง รายงาน ตอบคำถาม บันทึกการอ่าน การฟัง - บันทึกเหตุการณ์ประจำวัน - อธิบายภาพ บรรยายภาพ จดหมาย ย่อความ - กรอแบบฟอร์มโทรเลข - คำขวัญ คติพจน์ เรื่องจากจินตนาการ บทร้อยกรอง <u>การเขียน</u> <u>จุดเน้น</u> - ภาษา ถ้อยคำ รูปประโยค ลำดับเรื่อง การวางโครงเรื่องสาระสำคัญ คิดด้วยตนเอง เขียนสร้างสรรค์ รักการเขียน

หมายเหตุ

ผู้วิจัยใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่ม 1 บทที่ 5-9 ซึ่งมีคำยากประมาณ 58 คำ

2.1.5 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย

กรมวิชาการ (2534) ได้เสนอแนะแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยไว้ดังนี้

1. ฝึกทักษะทั้ง 4 ให้สัมพันธ์กันทั้ง การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน ซึ่งเป็นกระบวนการใช้ภาษาที่ถูกต้อง แต่อาจแยกย่อยออกไปที่ละทักษะ
2. ฝึกทักษะทางภาษาซ้ำ ๆ และบ่อย ๆ จนเกิดความชำนาญและหมั่นฝึกทบทวนอยู่เสมอ ครูต้องส่งเสริมให้นักเรียนฝึกทักษะเป็นรายกลุ่มอย่างทั่วถึง
3. ฝึกให้นักเรียนรู้หลักเกณฑ์ทางภาษา ควบคู่ไปกับการใช้ภาษาและให้รู้วัฒนธรรมทางภาษา
4. ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้และทักษะที่ได้จากการเรียนภาษาไทย ไปใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวันและใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนกลุ่มประสบการณ์อื่น ๆ
5. ปลุกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย โดยสอนให้เห็นคุณค่าและตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ทั้งในส่วนที่จำเป็นต้องใช้เพื่อการสื่อสารและในด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของชาติ
6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความพอใจในความงดงามของภาษา เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจ โดยใช้ธรรมชาติ บทร้อยแก้วและร้อยกรองที่เหมาะสมกับวัยและระดับชั้น มาเป็นสื่อการสอน
7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และเฝ้าหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต
8. สอดแทรกคุณธรรมต่าง ๆ เช่น การมีระเบียบวินัย ความอดทน ความขยัน ความรับผิดชอบ ฯลฯ เพื่อให้การเรียนบรรลุตามหลักสูตร
9. ฝึกให้นักเรียนเป็นคนช่างสังเกต จดจำและจดบันทึกต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางภาษาได้รับความรู้ ความเพลิดเพลินและเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
10. นำภาษาที่ใช้ในสังคมแวดล้อม มาเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน เพื่อให้สัมพันธ์กับการเรียนและสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน
11. ให้แบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษาของครูในการสอน และสื่อความหมายในโรงเรียน
12. เน้นพัฒนาการทางด้านภาษาของนักเรียน ในการวัดผลประเมินผล

ต้องคำนึงถึง วัย ระดับชั้น นักเรียนในชั้นต้น ๆ จะฝึกเรื่องที่มีโครงสร้างง่าย ๆ พอชั้นสูงขึ้น จะยากและซับซ้อนยิ่งขึ้นตามลำดับ ดังนั้น ขั้นตอนความสามารถของนักเรียน จะจะเป็นไปตาม กระบวนการที่ครูสอน เรื่องบางเรื่อง สามารถเรียนได้ตั้งแต่ ระดับชั้นประถมศึกษา จนถึง ระดับมหาวิทยาลัย เช่น การรายงาน การอภิปราย การโต้เถียง ฯลฯ จึงต้องมีการวัดผลหรือ ประเมินผลโดยใช้เกณฑ์ ที่แตกต่างกัน โดยคำนึงถึงพัฒนาการทางภาษาของนักเรียนเป็นหลัก

13. ส่งเสริมให้นักเรียนประเมินผลการเรียนของตนเอง เพื่อพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น ตามลำดับ

14. ศึกษา ติดตาม และแก้ไขข้อบกพร่องทางภาษาของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนใช้ภาษาได้ถูกต้อง

15. สอนซ่อมเมื่อทราบว่า นักเรียนขาดทักษะทางภาษา ด้านใดด้านหนึ่งหรือ หลาย ๆ ด้าน เพื่อช่วยให้นักเรียนบรรลุผลสำเร็จในการเรียนภาษาไทย

16. การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนภาษาไทยด้วยความสนุกสนาน สนใจโดยใช้เกม เพลง เพื่อเป็นสื่อช่วยให้นักเรียนชอบเรียนภาษาไทยและรักภาษาไทย

17. จัดหาหนังสือที่เหมาะสม มาให้นักเรียนอ่านมาก ๆ เพื่อส่งเสริมการอ่าน หนังสือในห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนอ่านคล่อง และมีความรู้กว้างขวาง

สุจิต เพียรชอบ (2534) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยว่า ในการเรียนการสอนภาษาไทยครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกิจกรรมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ นักเรียนควรมีโอกาสฝึกทักษะการใช้ภาษา ได้คิดวิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์อย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้จัดกิจกรรมทางภาษาด้วยตนเอง นอกจากนี้ครูควรพยายามจัดกิจกรรม และวิธีการสอน เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญและคุณค่าของภาษาไทยตลอดจนเกิด ความสนุกสนานในการเรียนภาษาไทย และสนธิ สัตโยภาส (2532) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนภาษาไทยไว้ว่า สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ทุกระยะของ การเรียนการสอนตั้งแต่การนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุป และขั้นประเมินผล โดยครูเลือก กิจกรรมให้เหมาะกับบทเรียน จุดประสงค์ เนื้อหา ผู้เรียน สภาพแวดล้อม ระดับความรู้ของ ผู้เรียน ความสามารถของผู้สอน และการเลือกกิจกรรมทุกอย่างผู้เรียนควรมีโอกาสร่วม กิจกรรมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ วรณี โสมประยูร (2537) ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรม- การเรียนการสอนว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาควร คำนึงถึงจุดประสงค์ ความพร้อมของผู้เรียนควรให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด

อ่าน และเขียน และมีการฝึกฝนทักษะทางภาษา มีการบูรณาการการสอนกับวิชาอื่น ๆ ตามความเหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้การสอนมากที่สุด เน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิด ตัดสินใจเอง รู้จักแก้ปัญหาด้วยตนเองอยู่เสมอครูควรใช้การสอนหลาย ๆ วิธี นอกจากนั้นครูควรสอดแทรกคุณธรรม และให้รู้จักการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ มณฑา ธงอินเนตร (2528) กล่าวว่า การเรียนภาษาไทยนอกจากจะมีความสำคัญในตัวของมันเองแล้ว ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนวิชาอื่น ๆ ได้อีกด้วย ดังนั้นการเรียนการสอนภาษาไทย จึงไม่น่าจำกัดอยู่เฉพาะในชั่วโมงภาษาไทย เท่านั้น ซึ่งการสอนภาษาไทยควรยึดหลักดังนี้

ด้านตัวผู้สอน ควรสอนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน ผู้สอนควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ในการทำกิจกรรมการเรียนการสอนควรสอนเรื่องใกล้ตัวผู้เรียน และสอนให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ นอกจากนั้นแล้ว ควรมีการประเมินผลเป็นระยะ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้ทราบความก้าวหน้าทางการเรียนของตนเอง

ด้านตัวผู้เรียน ควรมีความพร้อมในการเรียน มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

ด้านสื่อการเรียนการสอน ควรมีการใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ด้วยความเข้าใจ

2.1.6 สื่อการเรียนการสอนภาษาไทย สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญต่อการเรียน-การสอนมากเพราะสื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางที่จะช่วยสื่อความหมายระหว่างครูกับนักเรียนให้เข้าใจตรงกัน และนักเรียนก็สามารถทำความเข้าใจกับบทเรียนได้ง่ายขึ้น นักเรียนมีความสนใจบทเรียนมากกว่าการสอนที่มีแต่ครูอธิบายอย่างเดียว สื่อการเรียนการสอนจะช่วยนำความมีประสิทธิภาพมาสู่การเรียนการสอนและนำความสำเร็จมาสู่วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สันทัด ภบาลสุข และพิมพ์ใจ ภบาลสุข (2525) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียน-สอนไว้ว่า สื่อการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับช่วยถ่ายทอดหรือนำความรู้ หรือประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

Heinich และคณะ (1996) กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง สื่อชนิดใดก็ตามไม่ว่าจะเป็น เทปบันทึกเสียง สไลด์ วิทยู โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ แผนภูมิ ภาพนิ่ง เกม ฯลฯ ซึ่งบรรจุ

เนื้อหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

คณาจารย์ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรมการศึกษา สถาบันราชภัฏ-สวนดุสิต (2539) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า สื่อการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วัตถุสิ่งของที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรือมนุษย์สร้างขึ้นมา รวมทั้งวิธีการสอนและกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ

ดังนั้นพอจะกล่าวโดยสรุปได้ว่าสื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ วิธีการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูผู้สอนใช้ถ่ายทอดความรู้และมวลประสบการณ์ไปสู่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สันตติ ภิบาลสุข และนิมฟ์ใจ ภิบาลสุข (2525) และสนธิ สัตโยภาส (2532) ได้จำแนกสื่อการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. สื่อประเภทวัสดุ (Materials) หรือบางที่เรียกว่าสื่อประเภทเบา (Software) หมายถึง สื่อที่เก็บความรู้ไว้ในตัวเอง ซึ่งจำแนกย่อยได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

ก. วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเองโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผนที่ ลูกโลก รูปภาพ หุ่นจำลอง ฯลฯ

ข. วัสดุประเภทที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตัวเองจำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผ่นเสียง फिल्मภาพยนตร์ สไลด์ ฯลฯ

2. สื่อประเภทอุปกรณ์หรือเครื่องมือ (Equipment) หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางหรือตัวผ่าน ทำให้ข้อมูลหรือความรู้ที่บันทึกในวัสดุ สามารถถ่ายทอดออกมาให้เห็นหรือได้ยิน เช่น เครื่องฉายแผ่นภาพโปร่งใส เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องเล่นแผ่นเสียง เป็นต้น

3. สื่อประเภทเทคนิคหรือวิธีการ (Techniques or methods) หมายถึง สื่อที่มีลักษณะเป็นแนวความคิดหรือรูปแบบขั้นตอนในการเรียนการสอนโดยสามารถนำสื่อวัสดุและอุปกรณ์ มาใช้ช่วยในการสอนได้ เช่น เกมและสถานการณ์จำลอง การสอนแบบจุลภาค การสาธิต เป็นต้น

สื่อการเรียนการสอนภาษาไทย มีหลายชนิด ผู้วิจัยขอกล่าวถึงดังนี้

1. เกมต่าง ๆ การเล่นเกมเป็นสิ่งที่เด็ก ๆ ชอบเป็นชีวิตจิตใจอยู่แล้ว ผู้สอน

สามารถฝึกฝนการเล่นแบบต่าง ๆ ของเด็กมาใช้เสริมทักษะทางภาษาของเด็กได้มากมาย เช่น การเล่นเกมกระดานฝึกทักษะการฟัง การเล่นเกมทาย ฝึกทักษะการพูด นอกจากนี้ยังมีเกมอีกมากที่ผู้สอนจะประยุกต์ให้เหมาะกับเนื้อหาที่จะสอน

เกมต่าง ๆ สามารถใช้ได้ทุกขั้นตอนของการสอน ไม่ว่าจะเป็นขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ขั้นสรุปบทเรียน การเล่นเกมในแต่ละครั้งผู้สอนควรบอกจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนทราบแน่ชัดว่าฝึกทักษะใด กำหนดกติกา และเวลาในการเล่นให้แน่นอน

การเล่นเกมนั้นมีทั้งชนิดที่ไม่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์และต้องใช้ เกมใดที่ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์ผู้สอน ต้องเตรียมมาล่วงหน้า หรือให้ผู้เรียนเตรียมมาล่วงหน้า และจัดเก็บให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยเมื่อเล่นเสร็จ ตัวอย่างเกมต่าง ๆ เช่น เกมบิงโก แข่งเครื่องบิน ตกปลา ต่อบัตรคำ พจนานุกรมช่วยเธอ จำยดลาด เกมกระดาน อักษรเรียงคำ ยี่สิบคำถาม นักค้า (สุปรียา มาลากาญจน์, 2528)

2. บัตรคำ บัตรคำเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ใช้ฝึกทักษะด้านการอ่านและการเขียนได้ดี และเป็นสื่อที่ผู้สอนนิยมใช้กันมาก เพราะใช้ประกอบการเรียนการสอนได้หลายลักษณะ เช่น สอนคัดลายมือ สอนคำใหม่ สอนคำยาก สอนอ่านออกเสียง สอนอ่านในใจ เล่นเกมเสริมทักษะต่าง ๆ

บัตรคำนิยมทำด้วยกระดาษแข็งพอประมาณ สีอ่อน ๆ ตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาด 8 นิ้ว x 5 นิ้ว ตัวหนังสือสูง 2 นิ้ว เขียนตัวหนังสือด้วยสีเข้ม ตัวบรรจงและถูกต้อง บัตรคำมีหลายชนิด เช่น บัตรคำอย่างเดียว บัตรคำประกอบภาพ บัตรคำรูปหัวใจ บัตรคำรูปผลไม้ เป็นต้น (สนธิ สัตโยภาส, 2532)

3. ปริศนาคำทาย ปริศนาคำทายเป็นการเล่นของคนไทยมาแต่โบราณนิยมเล่นกันในหมู่เด็ก ๆ และผู้ใหญ่ การทายปัญหานั้นฝึกทักษะหลายด้าน ทั้งการฟัง การพูด การคิด ไหวพริบในการแก้ปัญหา จินตนาการ และการแสดงออกทางภาษา ปริศนาคำทาย มีการจัดหมวดหมู่ไว้หลายหมวดหมู่เช่น ประเภทสัตว์ ของใช้ พืช เป็นต้น

การนำปริศนาคำทายมาใช้ในการประกอบการเรียนการสอนภาษาไทย ได้หลายขั้นตอน เช่น การนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอน ใช้เป็นกิจกรรมเสริมทักษะทางภาษา ใช้ประกอบการสอนคำใหม่ในบทเรียน (สุปรียา มาลากาญจน์, 2528)

4. เทปบันทึกเสียง เป็นสื่อการเรียนการสอนที่โรงเรียนมักจัดหามาไว้ให้ผู้สอนใช้ เพราะใช้ง่าย เคลื่อนย้ายได้สะดวกและราคาไม่แพง ครูใช้เทปบันทึกเสียงประกอบการสอน-

ภาษาไทย โดยใช้สอนอ่านทำนองเสนาะ สัมภาษณ์ บันทึกข่าว บันทึกเสียงเพลงประกอบเสียง-
ของสไลด์ (สนธิ สัตโยภาส, 2532)

5. แผ่นป้ายผ้าสำลี เหมาะสำหรับใช้เป็นสื่อการสอนในระดับชั้นเด็กเล็ก ชั้นประถม-
ศึกษาแต่ก็อาจนำไปใช้ในระดับมัธยมหรืออุดมศึกษาก็ได้ แผ่นป้ายผ้าสำลี สามารถใช้ติด บัตรคำ
บัตรภาพ หรือรูปภาพได้ แต่เราต้องยอมรับว่าบัตรคำ หรือบัตรภาพ ที่ติดบนแผ่นป้ายผ้าสำลีนี้นั้น
อาจจะไม่มั่นคง อาจร่วงหล่นได้ ดังนั้นเวลาใช้สื่อชนิดนี้ต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ (วารินทร์
รัศมีพรหม, 2531)

6. สไลด์ประกอบเสียง เป็นสื่อประสมที่สามารถผลิตขึ้นได้ไม่ยากนัก นำมาใช้ได้ง่าย
และสามารถนำไปใช้เรียนแบบเอกัตบุคคล หรือประกอบการเรียนการสอนเป็นกลุ่ม สไลด์-
ประกอบเสียงชุดใดที่จัดทำอย่างดี ก็จะทำให้คุณค่าต่อกระบวนการเรียนรู้อย่างมาก ในด้าน
เกี่ยวกับอารมณ์และประสิทธิภาพในการเรียนการสอนแล้ว สไลด์ประกอบเสียงจะให้คุณค่า
มากกว่าภาพยนตร์และโทรทัศน์ เพราะเราสามารถผลิตเป็นตอน ๆ ทำให้คำใช้ง่าย และ
แรงงานที่ใช้้น้อยกว่าการผลิตรายการภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ และสไลด์ประกอบเสียง
ยังสามารถจัดดำเนินการเพื่อใช้เป็นต้นแบบทดลองก่อนการผลิตรายการภาพยนตร์หรือโทรทัศน์
เพราะสามารถนำมาทดสอบปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นก่อนที่จะไปถึงโครงการใหญ่ของการผลิต
ภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ได้อีกด้วย (วารินทร์ รัศมีพรหม, 2531)

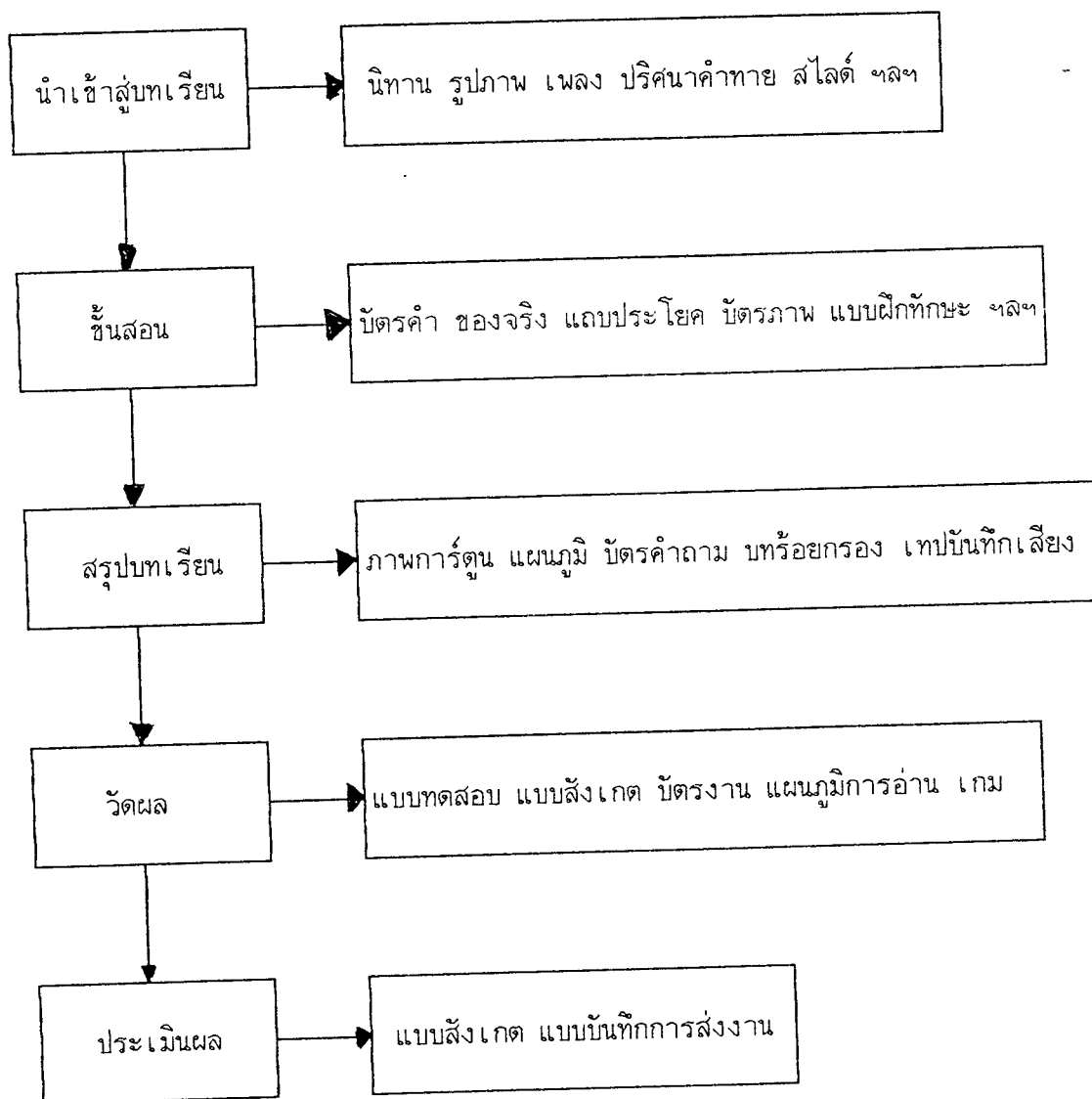
7. กระเป๋าดม เป็นแผ่นไม้บาง ๆ ที่ตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดเท่ากับแผ่นป้าย-
ผ้าสำลี ใช้กระดาษแข็งทำเป็นร่องหรือกระเป๋าดมขนาดใหญ่พอที่จะเสียบบัตรคำได้ วิธีใช้
กระเป๋าดมจะใช้คล้ายกับแผ่นป้ายผ้าสำลี คือใช้กับบัตรคำ บัตรข้อความ บัตรภาพ (สนธิ
สัตโยภาส, 2532)

8. สถานการณ์จำลอง เปรียบเหมือนนามธรรมของชีวิตจริง หรือการทำให้สภาพ-
แวดล้อมและกระบวนการของชีวิตจริงให้ง่ายขึ้น โดยทั่วไปสถานการณ์จำลองจะเป็นการแสดง
บทบาทที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมที่สมมุติขึ้น เช่น สถานการณ์จำลองระบบสหกรณ์
สถานการณ์จำลองที่จะให้ได้ผลดีจะต้องให้ผู้ร่วมกิจกรรมได้มีบทบาทเหมือนสภาพจริง และแก้-
ปัญหาที่เกิดขึ้น การออกแบบสถานการณ์จำลองที่ดีจะต้องมุ่งสู่จุดหมายอย่างทันที (วารินทร์
รัศมีพรหม, 2531)

2.1.7 หลักในการเลือกสื่อการเรียนการสอน สนธิ สัตโยภาส (2532); กิตานันท์
มลิทอง (2536) และหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

(2536) ได้เสนอหลักการเลือกสื่อการเรียนการสอน มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียน-การสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ไว้ว่า ควรเลือกสื่อการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ การเรียนรู้ เนื้อหา ความต้องการของผู้เรียน วัยของผู้เรียน สื่อที่เลือกควรมีลักษณะเร้า-ความสนใจ ช่วยสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนภาษาไทย ช่วยประหยัดเวลา ทำให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้เร็วขึ้น ควรเป็นสื่อที่สามารถจัดหา หรือทำได้ง่าย มีในท้องถิ่น เป็นสื่อที่มีคุณภาพ มีความชัดเจน ทนสมัย ราคาไม่แพง สะดวกในการใช้ และนักเรียนควรมีส่วนร่วมในการจัดหาเก็บรักษา

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูสามารถนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ประกอบ การเรียนการสอนได้ทุกขั้นตอน ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แผนภูมิแสดงการนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

2.1.8 การประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย การประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) กรมวิชาการ (2535) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นสิ่งสำคัญ จำเป็นต้องวัดและประเมินผลให้สอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทั้งนี้เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว โดยจุดประสงค์ของการเรียนจะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ หลักสูตรกำหนดให้มีการประเมินผลการเรียนดังนี้

1. การประเมินผลก่อนเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน การประเมินผลก่อนเรียนไม่จำเป็นต้องทำการประเมินทุกคาบที่ทำการสอนควรจะประเมินเมื่อเริ่มบทเรียนใหม่ หรือหน่วยใหม่ โดยพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้ในหน่วยการเรียนนั้น ๆ ว่ามีลักษณะอย่างไร แล้วทำการประเมินเพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตามเกณฑ์นั้นแล้ว ผู้สอนอาจบทวนหรือให้ผู้เรียนผ่านจุดประสงค์นั้นได้ และถ้าผู้เรียนยังมีความรู้และทักษะ ไม่เพียงพอให้ผู้สอนดำเนินการสอนซ่อมเสริมในจุดประสงค์นั้นก่อนเรียน วิธีประเมินผลก่อนเรียนมีหลายวิธี เช่น การทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ การตรวจสอบข้อมูลที่ผ่านมา โดยผู้สอนเลือกให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่จะประเมินผล

2. การประเมินผลระหว่างเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนและการสอนของครู ในการที่ผู้เรียนจะประสบความสำเร็จในการเรียนโดยบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้สอนควรให้ผู้เรียนเรียนทีละหน่วยย่อย ๆ เรียงตามลำดับชั้นการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสประสบความสำเร็จในการเรียนแต่ละหน่วย ซึ่งจะเป็นการเสริมแรงกระตุ้นให้เกิดความก้าวหน้าในการเรียนเมื่อทำการสอนจบแต่ละหน่วยให้ทำการประเมินผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยเป็นระยะ ๆ ตลอดภาคเรียน ในการประเมินผลจะต้องประเมินให้ครอบคลุมจุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ วิธีประเมินผลระหว่างเรียนทำได้หลายวิธี เช่น แบบทดสอบ แบบสอบถาม การสังเกต การปฏิบัติจริง โดยเลือกให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ธรรมชาติของผู้เรียน เนื้อหา และจุดประสงค์

3. การประเมินผลปลายภาคเรียน เป็นการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนให้เลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญ โดยจะต้องครอบคลุมพฤติกรรมของผู้เรียน ทั้งด้าน พุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของผู้เรียนในภาคเรียนนั้น

2.1.9 แบบบันทึกการส่งงาน หรือส่งแบบฝึกหัดของผู้เรียน โดยผู้สอนจะกำหนดให้ผู้เรียนผ่าน 80 % ของแบบฝึกหัดที่ส่ง จะได้สัญลักษณ์ / ถ้าไม่ผ่าน 80 % จะได้สัญลักษณ์ x และถ้าแก้ไขแล้วผ่าน 80 % จะได้สัญลักษณ์ * ซึ่งแบบบันทึกการส่งงานนี้ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อติดตามการส่งแบบฝึกหัดของผู้เรียน และเพื่อทราบพัฒนาการการทำงานของผู้เรียน

2.2 ทฤษฎีและหลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึก

ในการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านและเขียนสะกดคำยากผู้วิจัยได้ใช้ทฤษฎีและหลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกดังต่อไปนี้

2.2.1 ทฤษฎีพัฒนาการ (The cognitive development theory) Piaget กล่าวว่า พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาตั้งแต่แรกเกิดจนถึงวัยผู้ใหญ่ เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญา เพราะสิ่งแวดล้อมมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับมนุษย์ต่อการปรับตัวเพื่อดำรงอยู่อย่างสมดุล (Equilibrium) โดย แบ่งชั้นต่าง ๆ ของพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาออกเป็น 4 ชั้นคือ

ชั้นที่ 1 ชั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว (Sensory-motor) ในชั้นนี้จะมีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ปี ในชั้นที่ 1 นี้จะมีพัฒนาการดังนี้ คือ รู้จักวัตถุที่ไม่ใช้ตัวเอง รู้จักแสวงหาสิ่งเร้า สิ่งที่น่าสนใจ ภาษาพูดยังไม่พัฒนาเต็มที่เข้าใจเรื่องราวเพราะใช้ประสาทสัมผัส และรู้ว่าวัตถุที่มีอยู่ต้องทรงสภาพเดิมเสมอแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงสถานที่และทิศทาง

ชั้นที่ 2 ชั้นความคิดก่อนปฏิบัติการ (Preoperational) ในชั้นนี้จะมีอายุตั้งแต่ 2-7 ปี ในชั้นที่ 2 จะมีพัฒนาการดังนี้ คิดเอาแต่ใจตัว ไม่เข้าใจความคิดของผู้อื่น เห็นความเหมือนแต่ไม่เห็นความแตกต่าง รู้จักแบ่งประเภทและแบ่งชั้น เข้าใจเรื่องราวความเกี่ยวพัน เข้าใจเลขจำนวน สามารถคิดออกโดยไม่ใช้เหตุผล

ชั้นที่ 3 ชั้นคิดปฏิบัติการด้วยรูปธรรม (Concrete operations) ในชั้นนี้จะมีอายุตั้งแต่ 7-11 ปี ในชั้นนี้มีพัฒนาการ คือ รู้จักคิดอย่างใช้เหตุผล สามารถคิดย้อนกลับได้ (ในเชิงเลขคณิต) รู้จักแบ่งแยกจัดหมวดหมู่ลำดับชั้น รู้จักจัดองค์ประกอบตามการลดหลั่นจากเล็กไปหาใหญ่

ชั้นที่ 4 ชั้นคิดปฏิบัติการตามแบบแผน (Formal operations) ในชั้นนี้จะมีอายุตั้งแต่ 12-วัยผู้ใหญ่ ในชั้นนี้มีพัฒนาการ คือ สามารถคิดโดยไม่ต้องใช้วัตถุเป็นสื่อ คิดสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ รู้จักคิดวิเคราะห์ ตีความหมาย และทดสอบสมมติฐานได้

จากลำดับขั้นพัฒนาการทางเชาว์ปัญญา 4 ขั้นของ Piaget นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จะอยู่ในขั้นที่ 3 ขั้นคิดปฏิบัติการด้วยรูปธรรม ซึ่งเป็นขั้นที่โครงสร้างของเชาว์ปัญญาพัฒนายังไม่สมบูรณ์นักในวัยนี้เด็กจะสามารถแก้ปัญหาทั้งรูปธรรมและนามธรรมได้เป็นบางกรณี นอกจากนี้เด็กยังสามารถใช้เหตุผลทางวิทยาศาสตร์และสามารถสร้างสมมติฐานในการคิดแก้ปัญหาได้ตามวัย (อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2537)

2.2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก (Classical conditioning theory) Watson ได้นำหลักที่ได้จากการวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก มาทดลองกับการเรียนรู้ภาษาของเด็ก โดยทดลองกับสัตว์และคน พบว่า ความหมายของคำเกิดขึ้นตามเกณฑ์การวางเงื่อนไขคำจะมีความหมาย เมื่อจับคู่กับสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไขจากสถานการณ์ ซึ่งทำให้เกิดการตอบสนองจนในที่สุดก็จะทำให้เกิดการตอบสนองด้วยตนเองโดยไม่ต้องสร้างสถานการณ์ประกอบ เมื่อรู้คำ ๆ หนึ่งก็จะสามารถรู้จักคำอื่น ๆ ต่อไป โดยการนำคำใหม่มาจับคู่กับคำที่รู้ความหมายแล้วโดยใช้การวางเงื่อนไขแบบเดียวกัน คือ ใช้คำที่รู้จักแล้วมาเป็นสิ่งเร้าที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข คำที่ยังไม่ทราบความหมาย เป็นสิ่งเร้าที่วางเงื่อนไข ในที่สุดคำใหม่คำเดียวก็จะทำให้เกิดการตอบสนองเช่นเดียวกับการใช้สิ่งเร้า 2 คำประกอบกัน การตอบสนองอาจเกิดขึ้นภายใน คือ รู้จักเข้าใจแล้วเก็บสะสมเพื่อเป็นหลักฐานในการเรียนรู้ต่อไป การเรียนรู้กลุ่มคำและประโยคก็เป็นทำนองเดียวกัน ในการฝึกภาษาโดยใช้สิ่งเร้าทางภาษาและการเสริมแรงประกอบกันช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้คำได้เร็วขึ้น (อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2537)

2.2.3 ทฤษฎีการวางเงื่อนไขแบบโอเปอเรนท์ (Operant conditioning theory) Skinner ได้นำหลักการวางเงื่อนไขแบบโอเปอเรนท์มาศึกษาการเรียนรู้ของมนุษย์ Skinner กล่าวว่า พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์เป็นพฤติกรรมประเภท Operant behavior ซึ่งสิ่งมีชีวิต (Organism) ทั้งคนและสัตว์เป็นผู้เริ่มที่จะกระทำต่อ (Operate) สิ่งแวดล้อม ฉะนั้น การเรียนรู้แบบนี้บางครั้งเรียกว่า Instrumental conditioning นอกจากนี้ Skinner พบว่า ถ้าต้องการให้ Operate behavior คงอยู่ตลอดไปจำเป็นที่จะต้องให้แรงเสริม Skinner ได้แบ่งแรงเสริมออกเป็น 2 ประเภท คือ แรงเสริมบวก (Positive reinforcement) แรงเสริมลบ (Negative reinforcement)

แรงเสริมบวก ผู้สอนควรใช้เมื่อผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนคงพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นต่อไป

แรงเสริมลบ เป็นแรงเสริมที่ผู้สอนจะใช้กับเมื่อผู้สอนต้องการให้ผู้เรียนงดเว้นพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์นั้น (อ้างถึงใน สุรางค์ โค้วตระกูล, 2537)

2.2.4 หลักจิตวิทยาการศึกษาที่ใช้ในการสร้างแบบฝึก ผู้วิจัยได้อาศัยหลักจิตวิทยาในการสร้างแบบฝึกทักษะการอ่านและการเขียนสะกดคำยาก วิชาภาษาไทย ดังต่อไปนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual different) การเรียนการสอนภาษาไทยต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมาก เพราะนอกจากการใช้ภาษาของเด็กที่แตกต่างกันแล้ว สภาพแวดล้อมของผู้เรียนมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการเรียนภาษาเพราะผู้เรียนบางคนเติบโตมาในกลุ่มที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาหลักในการดำรงชีวิตประจำวัน ผู้เรียนที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันย่อมมีทักษะการใช้ภาษาต่างกัน และมีความสามารถในการรับรู้ต่างกัน การสอนภาษาควรจะมีการทดสอบความรู้พื้นฐานของผู้เรียนก่อนสอน การสอน โดยแบ่งกลุ่มเด็กเก่งและเด็กอ่อนคละกัน จะทำให้เด็กเก่งได้ช่วยเหลือเด็กอ่อนได้ (วรรณ โสมประยูร, 2537)

2. ความพร้อม (Readiness) ความพร้อม คือ สภาพความเจริญเติบโตของร่างกาย ความรู้พื้นฐาน ความสนใจที่จะรับรู้สิ่งที่ครูสอนให้ ความพร้อมของเด็กมีหลายประการได้แก่

ก. วุฒิภาวะ (Maturation) คือ ความพร้อมที่จะรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ตามอายุของผู้เรียน ผู้เรียนที่มีอายุมากความพร้อมที่จะรับรู้ก็จะมากขึ้น

ข. ประสบการณ์เดิม (Experience) หมายถึง ประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีอยู่ก่อนที่จะรับรู้สิ่งที่ครูสอนใหม่ ถ้าประสบการณ์เดิมเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ใหม่ที่ครูสอน ผู้เรียนจะรับรู้ประสบการณ์ใหม่เร็วขึ้น

ค. ความสัมพันธ์ของบทเรียนกับตัวเด็ก หมายถึง จัดบทเรียนที่มีธรรมชาติสัมพันธ์กับความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนจะรับรู้ได้เร็วขึ้น

ง. ความต่อเนื่องในบทเรียน ผู้เรียนจะเรียนรู้ได้ง่ายขึ้นหากผู้สอน สอนเนื้อเรื่องต่อเนื่องกันเป็นลำดับ (สมพร มันทระสูตร, 2526)

3. กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งมีผลมาจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์ที่มีผลต่อความเจริญงอกงามของบุคคลทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา บุคคลจะปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้ (สมพร มันทระสูตร, 2526)

4. การเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย (Purposeful learning) การตั้งเป้าหมาย

ของครู ก่อนสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อจะได้ดำเนินการสอนให้เป็นไปตามเป้าหมาย-
ที่วางไว้ เป็นการกระตุ้นความสนใจบทเรียนให้มากขึ้นเมื่อผู้เรียนรู้ว่าจุดประสงค์ของการเรียน
คืออะไร เรียนแล้วจะได้รับสาระประโยชน์อะไร ดังนั้นผู้สอนต้องตั้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
ไว้ในแต่ละบทเรียน วิธีที่ดีที่สุดอีกประการหนึ่ง คือ ผู้เรียนช่วยกันตั้งเป้าหมายในการเรียน
แต่ละเรื่อง (สมพร มั่นตระกูล, 2526)

5. กฎแห่งการฝึกฝน (Law of exercise) การฝึกฝนบ่อย ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้
ได้ผลเร็วยิ่งขึ้น Thorndike ให้ความเห็นไว้ว่า การกระทำซ้ำ ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้
ได้ดียิ่งขึ้น วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ การฝึกฝนบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความแม่นยำในเนื้อหา
ดีขึ้น โดยเฉพาะในเรื่องการใช้ภาษา การเรียนการอ่านต่าง ๆ ถ้าได้ทำบ่อย ๆ ความ-
ชำนาญจะเกิดขึ้น เขียนคำผิดน้อยลง ออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องมากขึ้น (สุปรียา
มาลากาญจน์, 2528)

6. การเรียนรู้โดยการลงมือกระทำด้วยตัวเอง (Learning by doing) การที่
ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวเองจะเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว เพราะมีประสบการณ์ตรง
และผู้สอนควรจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง และเน้นให้ผู้เรียน
ได้กระทำกิจกรรมหลาย ๆ รูปแบบ (วรรัตน์ โสภประยูร, 2537)

7. กฎแห่งผล (Law of effect) คนเราทำอะไรก็มักอยากรู้ผลการกระทำ
ของตนเอง และยิ่งการกระทำนั้น ๆ ประสบความสำเร็จก็ยิ่งมีกำลังใจที่จะทำต่อไป แต่ผล
ของปฏิกริยาใดไม่เป็นที่พอใจ บุคคลจะหลีกเลี่ยงไม่กระทำปฏิกริยานั้นซ้ำอีก หากเชื่อตามกฎนี้
การเบื่อหน่ายวิชาภาษาไทยของผู้เรียนส่วนใหญ่ย่อมเกิดจากวิธีการสอน และการจัดกิจกรรม
ที่ไม่สอดคล้องกับผู้เรียน นั่นคือ ผู้เรียนไม่พอใจที่จะเรียนวิชาภาษาไทยทำให้เกิดการบ่นพร่อง
ทางแก้ไขอย่างหนึ่งคือ การตรวจผลการทำงานของผู้เรียน เมื่อผู้เรียนเห็นว่าผู้สอนทำงาน
จริงจัง และได้ทราบผลการเรียนของตนอย่างสม่ำเสมอทำให้เห็นทั้งข้อดีและข้อด้อยของตนเอง
ย่อมเกิดกำลังใจที่จะแก้ไขข้อบกพร่องของตน และแสวงหาวิถีทางที่ถูกต้องในทางภาษาต่อไป
ในการเรียนการใช้ภาษาทั้งการพูดและการเขียนหากมีการวัดผล โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้วย
นอกจากจะทำให้ผู้เรียนทราบผลของการฝึกหัดหรือการเรียนของตนโดยรวดเร็วแล้ว ยังทำให้
เกิดความภูมิใจว่าผู้เรียนมีส่วนค้นพบข้อถูกต้องและข้อคิดด้วยตนเอง การสอนโดยกิจกรรมเพื่อ
ให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยมีผู้สอนเป็นผู้ควบคุมเป็นสิ่งที่พึงกระทำ (สุปรียา
มาลากาญจน์, 2528)

8. กฎแห่งการนำไปใช้และไม่ใช้ (Law of use and disuse)

การเรียนรู้จะเกิดผลดี เมื่อนำความรู้นั้นไปใช้ วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ความแน่นแฟ้นในเนื้อหาวิชาขึ้นอยู่กับฝึกฝนและการนำไปใช้ ถ้าฝึกฝนไว้ดีแต่ไม่มีโอกาสใช้ไม่ช้าจะลืมในการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกฝนบ่อย ๆ เพราะเมื่อผู้เรียนได้ฝึกฝนบ่อย ๆ จะเกิดความคล่องแคล่วหรือเกิดทักษะ เช่น ให้ผู้เรียนฝึกพูดข้อความสั้น ๆ บ่อย ๆ ผู้เรียนจะเป็นคนที่กล้าพูด และพูดสื่อความหมายให้คนอื่นฟังรู้เรื่อง (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2533)

9. กฎแห่งแรงจูงใจ (Law of motivation) ภาษาไทยเป็นวิชาที่ผู้เรียนมักไม่สนใจหรือให้ความสนใจน้อย เพราะผู้เรียนต่างคิดว่าเป็นเรื่องที่รู้อยู่แล้วและใช้อยู่เป็นประจำ ดังนั้น การสอนที่จะให้ได้ผลต้องอาศัยแรงจูงใจเป็นสำคัญ แรงจูงใจที่สำคัญที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ คือ

ด้านผู้สอน ได้แก่ บุคลิกภาพของผู้สอน วิธีการสอน ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

ด้านผู้เรียน ได้แก่ การมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม การได้นำเสนอผลงานของตนเอง

การได้รับการยกย่องชมเชยหรือการถูกตำหนิ

ด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้สอนมีการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสม กับจุดประสงค์เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม (กรรณิการ์ พวงเกษม, 2533)

2.3 การสร้างแบบฝึก

แบบฝึกเป็นเครื่องมือและอุปกรณ์สำคัญที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการฝึกทักษะต่าง ๆ การเขียนเป็นการฝึกทักษะทางภาษา ผู้สอนจึงต้องสร้างและนำแบบฝึกไปใช้ในการเรียนการสอน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกเพื่อที่จะสามารถสร้างแบบฝึกที่ดีและมีประสิทธิภาพสูง เหมาะสมกับระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียน มีนักการศึกษาและผู้รู้กล่าวถึงความสำคัญและเสนอแนะหลักการสร้างแบบฝึกที่ดีไว้หลายประการสรุปได้ดังนี้

ก่อน สวัสดิพานิช (2524) และวรรณ เครืองเนียม (2531) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับลักษณะของแบบฝึกที่ดีว่า ผู้สอนต้องเตรียมแบบฝึกอย่างรอบคอบ ต้องมีจุดมุ่งหมายในการใช้แบบฝึกแต่ละบท และต้องพิจารณาว่าแบบฝึกนั้นจะช่วยฝึกทักษะที่ต้องการหรือไม่

ในการฝึกทักษะแต่ละด้านควรใช้แบบฝึกหลาย ๆ รูปแบบ ควรใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยามาใช้ เช่น ทฤษฎีสิ่งเร้า ทฤษฎีการตอบสนอง และทฤษฎีแรงจูงใจ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วควรมี-
การประเมินหลังการใช้แบบฝึกด้วยว่า แบบฝึกมีส่วนช่วยให้เด็กเรียนเกิดทักษะมากน้อยเพียงใด

สมชัย ไชยกุล (2526) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบฝึกและเสนอลักษณะที่ดีของ
แบบฝึกทางภาษาไว้ว่า แบบฝึกควรสร้างขึ้นเพื่อฝึกสิ่งที่จะสอน มิใช่ทดสอบว่าผู้เรียนเรียนรู้
อะไรบ้างควรเกี่ยวกับโครงสร้างเฉพาะของสิ่งที่จะสอนเรื่องเดียวซึ่งสิ่งสำคัญที่จะฝึกควรเป็น
สิ่งที่นักเรียนเคยพบเห็นอยู่แล้ว เช่น บทสนทนา การอ่าน หรือการพูดคุยกัน ข้อความที่นำมาฝึก
ในแต่ละแบบฝึกควรเป็นข้อความสั้น ๆ เพื่อมิให้ผู้เรียนเกิดความยุ่งยากใจ แบบฝึกควรเป็น
แบบที่กระตุ้นให้เกิดการตอบสนองที่พึงปรารถนาเท่านั้น ในแบบฝึกที่เกี่ยวกับโครงสร้างของ
ภาษาไม่ควรใช้คำศัพท์มากนักและสิ่งที่ไม่ควรมองข้ามไปก็คือ การฝึกออกเสียง โดยใช้คำสัมผัส
และร้อยกรอง

ฉวีวรรณจินดาพล (2528) ได้กล่าวว่า แบบฝึกที่ดีจะช่วยให้การฝึกทักษะทางด้าน
ความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้นแบบฝึกจะประกอบไปด้วย คำสั่ง ตัวอย่าง ภาพประกอบ เพื่อดึงดูด
ความสนใจในการคิดและการเขียน เนื้อหาที่มากพอสำหรับการเขียน ควรมีการจัดวางรูปแบบที่ดี

วิชัย เพชรเรือง (2531) ได้สรุปหลักการในการทำแบบฝึกว่าควรมีลักษณะดังนี้
แบบฝึกต้องมีเอกภาพมีความแปลกใหม่พอสมควรและความสมบูรณ์ในตัวเอง เกิดจากความ
ต้องการของผู้เรียนและสังคม ใช้แนวคิดใหม่ในการทำกิจกรรม สนองความสนใจ ใคร่รู้และ
ความสามารถของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนเต็มที่ เน้นการแก้ปัญหา
ครอบคลุมหลายลักษณะวิชา ผู้สอนและผู้เรียนได้มีโอกาสวางแผนร่วมกัน

จากแนวคิดของนักการศึกษาที่เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกที่ดีดังกล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น
จะเห็นได้ว่าแบบฝึกที่ดีต้องสร้างขึ้นตามหลักจิตวิทยา มีการใช้ภาษาง่าย ๆ น่าสนใจ และมี
รูปแบบการฝึกหลาย ๆ รูปแบบ เนื้อหาต้องเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน
ต้องมีความชัดเจนเป็นระเบียบสวยงาม สร้างให้ตรงกับจุดประสงค์ที่ต้องการฝึก มีหลายแบบ
หลายชนิด เลือกให้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน นอกจากนี้ควรสร้างให้มีลักษณะย่อยๆ ทำง่าย
ความรู้และความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักแก้ปัญหา และก่อให้เกิดความคิด-
สร้างสรรค์อีกด้วย

2.4 การอ่านและการเขียนสะกดคำ

2.4.1 การอ่านเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและจำเป็นมากในการดำรงชีวิตของคน ในยุคปัจจุบัน ยิ่งกว่าทุกสมัยที่ผ่านมาเพราะขณะนี้วิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงเจริญก้าวหน้ามากและเป็นไปอย่างรวดเร็วการติดต่อสื่อสารก็ยังเพิ่มพูนความสำคัญในธุรกิจ การงานมากขึ้นจนสภาพของสังคมกลายเป็นสังคมข่าวสารสารสนเทศ (Information society) ไปแล้วเนื้อหาสาระทางวิชาการเป็นอันมาก รวมทั้งข้อมูลต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน จะต้องอาศัยการอ่านจึงจะสามารถเข้าใจและสื่อความหมายกันได้ถูกต้อง แม้จะมีการนำเทคโนโลยี มาใช้ในการติดต่อสื่อสารแต่ก็ไม่สามารถใช้ทดแทนการอ่านได้ ตรงกันข้ามคน ในยุคนี้กลับจะต้องอ่านเพิ่มขึ้นเสียอีก ฉะนั้นคนเราจำเป็นต้องมีทักษะในการอ่าน กล่าวคือ ต้องอ่านได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อแสวงหาความรู้ทั้งหลาย จนสามารถเข้าใจ และติดตามการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ รวมทั้งข้อมูลข่าวสาร เหล่านั้นได้ทัน เนื่องจาก "การอ่านเป็นการเรียนรู้" และ "คนเราเมื่ออ่านมากก็ยิ่งมีความรู้- มาก" นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าในสังคมปัจจุบันมีหนังสือหรือเอกสารไว้เพื่อการอ่านอยู่มากมายดัง ปรากฏตามห้องสมุด ทั้งในสถาบันการศึกษาและภายในชุมชนทุกแห่ง ผู้ที่มีประสิทธิภาพใน การอ่านสูงจึงได้รับทั้งความรู้ ประสบการณ์ และการบันเทิง เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ในชีวิต จึงปรากฏว่าผู้ที่อ่านเก่งและอ่านมากมักจะเป็นผู้ที่ได้เปรียบคนอื่น ๆ และมีชีวิตที่เจริญ- รุ่งเรือง เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญมาก ดังนั้น ครูประถมศึกษาจึงจำเป็นต้องมีความรู้ และความเข้าใจในเรื่องการอ่านเป็นอย่างดี จึงจะสามารถจัดโปรแกรมการอ่านสำหรับเด็ก ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้

วรรณ โสภประยูร (2537) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่า การอ่านเป็น กระบวนการทางสมอง ที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รับรู้และเข้าใจ ความหมายของคำหรือสัญลักษณ์โดยแปลออกมาเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านให้เข้าใจตรงกัน และผู้อ่านสามารถนำเอาความหมายนั้น ๆ ไปใช้ ให้เป็นประโยชน์ได้

2.4.1.1 ความสำคัญของการอ่าน สนิท สัตโยภาส (2532) กล่าวว่าไว้ว่า โดยทั่วไปการอ่านหนังสือมีผลสำคัญต่อผู้อ่าน 2 ประการ คือ ประการแรกอ่านแล้วได้ "อรรถ" ประการที่สอง อ่านแล้วได้ "รส" ถ้าผู้อ่านสำนึกอยู่ตลอดเวลาถึงผลสำคัญทั้งสอง-

ประการนี้ ย่อมจะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากหนังสือนั้นตรงตามเจตนารมณ์ของผู้เขียนเสมอ
อย่างไรก็ดี การอ่านมีความสำคัญต่อคนทุกเพศทุกวัยและทุกสาขาอาชีพ ซึ่งอาจกล่าวสรุปได้ดังนี้

1. การอ่านเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่งในการศึกษาเล่าเรียนทุกระดับ ผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของวิชาการต่าง ๆ เพื่อให้ตนเองได้รับความรู้และประสบการณ์ตามที่ต้องการ

2. ในชีวิตประจำวันโดยทั่วไป คนเราต้องอาศัยการอ่านติดต่อสื่อสารเพื่อทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นร่วมไปกับทักษะการฟัง การพูด และการเขียน ทั้งในด้านการกิจส่วนตัวและการประกอบอาชีพการงานต่าง ๆ ในสังคม

3. การอ่านช่วยให้บุคคลสามารถนำความรู้และประสบการณ์จากสิ่งที่อ่านไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพหรือธุรกิจการงานที่ตัวเองกระทำอยู่ให้เจริญก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ

4. การอ่านสามารถสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี เช่น ช่วยให้มีคนคงปลอดภัย ช่วยให้ได้รับประสบการณ์ใหม่ ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของสังคม ช่วยให้มีเกียรติยศ และชื่อเสียง ฯลฯ

5. การอ่านทั้งหลายจะส่งเสริมให้บุคคลได้ขยายความรู้และประสบการณ์เพิ่มขึ้นอย่างลึกซึ้งและกว้างขวาง ทำให้เป็นผู้รอบรู้ เกิดความมั่นใจในการพูดปราศรัย การบรรยายหรือการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ นับว่าเป็นการเพิ่มบุคลิกภาพและความน่าเชื่อถือให้แก่ตนเอง

6. การอ่านหนังสือหรือสิ่งพิมพ์หลายชนิดนับว่าเป็นกิจกรรมนันทนาการที่น่าสนใจมาก เช่น อ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร นวนิยาย การ์ตูน ฯลฯ เป็นการช่วยให้บุคคลรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และเกิดความเพลิดเพลินสนุกสนานได้เป็นอย่างดี

7. การอ่านเรื่องราวต่าง ๆ ในอดีต เช่น ศิลปจารึก ประวัติศาสตร์ เอกสารสำคัญวรรณคดี ฯลฯ จะช่วยให้อนุชนรู้จักอนุรักษมรดกทางวัฒนธรรมของคนไทยเอาไว้ และสามารถพัฒนาให้เจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

2.4.1.2 องค์ประกอบของการอ่าน สนิท สัตโยภาส (2532) กล่าวว่า องค์ประกอบในการอ่านของผู้เรียนพอจะสรุปได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย คือ สายตา ปาก หู
2. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ คือ ความต้องการ ความสนใจ ความศรัทธา
3. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา คือ ความสามารถในการรับรู้ ความสามารถในการนำประสบการณ์เดิมไปใช้ ความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง ความสามารถ-

ในการเรียน

4. องค์ประกอบทางประสบการณ์พื้นฐาน
5. องค์ประกอบทางวุฒิภาวะ อารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ
6. องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

2.4.1.3 ลักษณะของกระบวนการอ่าน วรณี โสມประยูร (2537)

ได้กล่าวถึงลักษณะของกระบวนการอ่านว่า ตัวหนังสือหรือตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์ใด ๆ ไม่มี-
ความหมายอะไร ความหมายนั้นเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในจิตใจของผู้อ่าน ดังนั้น ตัวอักษร
จึงเป็นเพียงสัญลักษณ์ที่ทำให้เกิดจินตนาการหรือความคิดที่มีในจิตใจของผู้อ่านเท่านั้น เราต้อง-
ยอมรับว่ากระบวนการของการอ่านหนังสือมิใช่สิ่งที่จะกระทำได้ง่าย และได้ประโยชน์จาก
การอ่านเท่าเทียมกันทุกคน ถึงแม้ว่าจะเป็นหนังสือเล่มเดียวกันก็ตาม ทั้งนี้เพราะระดับความ-
สามารถในการอ่านของแต่ละคนมีต่างกัน ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางการอ่านหนังสือ
มากกว่าย่อมได้ประโยชน์จากการอ่านหนังสือเล่มนั้น ๆ มากกว่าผู้อื่น แต่ก็เป็นที่ยอมรับกันว่า
ความสามารถในการอ่านมิใช่ลักษณะทางจิตวิทยาที่มีติดตัวมาแต่กำเนิด หากเป็นสิ่งสั่งสมมา-
เป็นลำดับตั้งแต่วัยเด็ก และที่สำคัญเหนือสิ่งใดก็คือ ความสามารถในการอ่านหนังสือเป็นสิ่งที่
"ฝึกฝน" ได้

การอ่านเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงความสัมพันธ์กันระหว่างภาษาเขียน เสียง และ
การรับรู้ระหว่างตากับประสาทตา แล้วการรับรู้ทางประสาทตาก็ส่งไปยังสมองถึงสิ่งที่ได้อ่านจน
ถึงการยอมรับแล้วจึงแปลจากสิ่งที่ได้รับรู้นั้น ๆ เด็กจะแปลจากตัวอักษรหรือคำเป็นเสียงก่อน
แล้วเสียงที่อ่านจะกระตุ้นให้เกิดภาพและความหมายขึ้นในจิตใจ ดังนั้น เด็กที่เริ่มหัดอ่านจึงอ่าน
ออกเสียงก่อน การเตรียมความพร้อมทางการอ่านก็ต้องสอนให้เด็กออกเสียงคำที่จะอ่านก่อน
เพื่อให้เด็กเข้าใจความหมายคำ การอ่านที่จะประสบผลดีนั้นครูผู้สอนอ่านควรเข้าใจลักษณะ
กระบวนการอ่านดังนี้

กระบวนการอ่านคือ การมองดูตัวอักษรให้ชัดเจน การเข้าใจความหมายของคำ
เลือกเอาความหมายที่ดีที่สุดใช้ความหมายให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ ประเทิน มหาจันทร์
(2530) และวรณี โสມประยูร (2537) ยังได้กล่าวว่าลักษณะกระบวนการอ่านที่มีขั้นตอน
พอจะสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการทางร่างกาย เมื่อร่างกายตอบสนองต่อสัญลักษณ์ที่สายตามองเห็นแล้ว
จึงส่งข้อมูลไปยังสมอง

2. กระบวนการทางสมอง ในขณะที่สายตากวาดไปตามความต้องการ ประสาทสัมผัสต่าง ๆ จะรับรู้ แล้วสมองจะตีความหรือ แปลความหมายทันที

3. การใช้ความหมายที่ได้มา ซึ่งเป็นขั้นสุดท้ายของการอ่าน คือ การคิด และการนำไปใช้ ซึ่งอาจจะเป็นการเพิ่มและขยายประสบการณ์ให้กว้างขวางขึ้น

2.4.1.4 ประเภทของการอ่าน วรณี โสุมประยูร (2537) และนักภาษาศาสตร์ หลายท่านได้แบ่งประเภทของการอ่านมี 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียง และอ่านในใจ บางท่านกล่าวว่า การอ่านมีประเภทเดียว คือ การอ่านในใจ โดยรวมการอ่านออกเสียงเป็นส่วนหนึ่งของการอ่านในใจ แต่บางท่านกล่าวว่า การอ่านมี 3 ประเภท คือ การอ่านเพื่อบันเทิง การอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้า และการอ่านเพื่อความเข้าใจ อย่างไรก็ตาม ประเภทการอ่านตามหลักต่าง ๆ พอจะกล่าวโดยสรุปได้ดังนี้

1. การแบ่งประเภทการอ่านโดยคำนึงถึงเสียงเป็นหลัก จะแยกได้เป็น 2 ประเภท

ก. การอ่านออกเสียง (Oral reading)

ข. การอ่านในใจ (Silent reading)

2. การแบ่งประเภทการอ่านโดยยึดสื่อที่นำมาใช้อ่าน จะแยกได้เป็น 3 ประเภท

ก. อ่านนิทาน นวนิยาย เพื่อความเพลิดเพลิน

ข. อ่านสารคดี เพื่อศึกษาหาความรู้

ค. อ่านวิธีการ เพื่อเข้าใจการปฏิบัติหรือกระบวนการ

3. การแบ่งประเภทการอ่านโดยพิจารณาวิธีการอ่านเป็นหลัก จะแยกได้เป็น 6

ประเภท

ก. การอ่านค้นหาความรู้และคำตอบ

ข. การอ่านแบบจับใจความสำคัญ

ค. การอ่านแบบหารายละเอียดตามลำดับเหตุการณ์

ง. การอ่านแบบหารายละเอียดทุก ๆ คำเพื่อปฏิบัติ

จ. การอ่านแบบวิเคราะห์วิจารณ์

ฉ. การอ่านแบบใช้วิจารณญาณ

4. การแบ่งประเภทการอ่านโดยเน้นที่ความมุ่งหมายในการอ่าน จะแยกได้เป็น 10

ประเภท

- ก. การอ่านเพื่อศึกษาหาความรู้
- ข. การอ่านเพื่อค้นหาคำตอบ
- ค. การอ่านเพื่อจับใจความสำคัญ
- ง. การอ่านเพื่อลำดับเหตุการณ์
- จ. การอ่านเพื่อสรุปความหรือย่อความ
- ฉ. การอ่านเพื่อหารายละเอียดของเรื่อง
- ช. การอ่านเพื่อจัดทำรายงาน
- ซ. การอ่านเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลหรือข้อวิจารณ์
- ณ. การอ่านเพื่อปฏิบัติตามคำแนะนำหรือคำสั่ง
- ญ. การอ่านเพื่อธุรกิจหรือการพาณิชย์

2.4.1.5 หลักการสอนอ่าน สมพร มั่นตระกูล (2526); สุปรียา

มาลากาญจน์ (2528); บันลือ พฤกษ์วัน (2530) และวรรณิ โสภประยูร (2537) ได้สรุปหลักการอ่านว่า เป็นกระบวนการทางสมองที่แปลสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สามารถมองเห็นให้เกิดความรู้ ความเข้าใจแจ่มแจ้งชัดเจน ตรงตามที่คุณเขียนต้องการและสนองความต้องการของผู้อ่านด้วย ดังนั้น การอ่านที่จะทำให้เกิดความคิดและนำไปใช้ประโยชน์แก่ผู้อ่านได้ดี ทำให้การอ่านมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญในการสอนอ่านดังนี้

1. ความพร้อมของเด็ก ในการสอนครูจะต้องตรวจและสร้างความพร้อมทางร่างกายเกี่ยวกับ สายตา เช่น การกวาดสายตาจากซ้ายไปขวา ความพร้อมเกี่ยวกับการสังเกตเปรียบเทียบ จำแนกแยกแยะสิ่งของ การรู้จักสิ่งของทั้งของจริงและภาพ การออกเสียง-เรียกชื่อสิ่งของต่าง ๆ รวมทั้งผู้สอนจะต้องทำให้การอ่านง่ายและสนุกสนานด้วย
2. พยายามสร้างบทเรียนอ่านที่ให้ความหมาย เป็นเรื่องราวสั้น แต่น่าสนใจ ควรมีภาพประกอบ มีการสอนอ่านเป็นคำ และสอนอ่านเป็นประโยค
3. นำคำใหม่หรือคำยากในบทเรียนมาสร้างแผนภูมิ หรือแต่งเรื่องสั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกอ่าน และควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอีกด้วย
4. สร้างนิสัยที่ดีในการอ่านให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนฝึกฝนอยู่เสมอ และสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้เรียนและผู้สอน

5. ความต้องการของผู้เรียน ผู้สอนควรทราบความต้องการในการอ่านของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ครูผู้สอนอ่านจะต้องรู้และเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน ว่าผู้เรียนทุกคนอยากรู้ อยากรู้อะไร อยากรู้อะไร อยากรู้อะไร ผู้สอนจะต้องรู้จักกระตุ้นความต้องการของผู้เรียนให้มาสัมพันธ์กับการอ่าน โดยชักนำให้อ่านมาก ๆ จะได้มีความรู้มาก เพื่อจะได้นำไปพูดไปแสดงได้ หรือช่วยผู้ใหญหาความรู้จากหนังสือจะเป็นการช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนให้ดีขึ้น

6. ประสบการณ์ของผู้เรียน ผู้เรียนที่มีฐานะทางบ้าน ทางสังคม และทางเศรษฐกิจจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมมาก ตรงกันข้ามผู้เรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ดีจะขาดประสบการณ์ในการอ่าน ดังนั้น ครูจะต้องสร้างประสบการณ์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เช่น นำภาพสถานที่ ภาพพืช ภาพสัตว์ ภาพสิ่งของ ฯลฯ มาให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ จะช่วยให้ผู้เรียนอ่านอย่างเข้าใจและมีความหมายสำหรับผู้เรียนยิ่งขึ้น

7. ความสามารถในการรับรู้ของผู้เรียน ผู้เรียนมีความสามารถในการรับรู้แตกต่างกันตามสติปัญญา ประสบการณ์ และการเรียนรู้ บางคนรับรู้ได้เร็วจำได้ดีทำให้มีประสบการณ์มาก ดังนั้น ผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียนแต่ละคนจึงจะสามารถแก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างวิธีการรับรู้ได้ดีขึ้น

2.4.1.6 วิธีการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้กับผู้เรียน บันลือ พฤกษ์วัน (2530); กรรณิการ์ พวงเกษม (2533) และวรรณิ โสภประยูร (2537) ได้กล่าวว่า ผู้สอนมีวิธีการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้เรียนได้ ดังนี้

1. โครงการยอตนักอ่าน นักเรียนที่สามารถทำสถิติการอ่านสูงสุดในแต่ละระดับชั้น ผู้สอนควรมอบรางวัลให้

2. จัดนิทรรศการ ผู้สอนจัดนิทรรศการย่อย ๆ เกี่ยวกับความรู้ที่ผู้เรียนสนใจไว้ภายในห้องเรียน หรือจัดภายในห้องสมุด หรือส่วนใดส่วนหนึ่งของโรงเรียน อาจจะเป็นที่ป้ายประกาศ หน้าโรงเรียน

3. การจัดสัปดาห์หนังสือ การจัดสัปดาห์หนังสือจัดภายในห้องสมุด ในสัปดาห์หนังสือมีนิทรรศการหนังสือ การจำหน่ายหนังสือ มีการพบปะกับนักเขียน กวี ซึ่งทางโรงเรียนอาจจะเชิญนักเขียน กวี มาเป็นวิทยากรให้ความรู้และแนะนำการปฏิบัติ จะเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ใกล้ชิดกับหนังสือมากยิ่งขึ้น

4. การจัดสโมสรนักอ่าน ให้ผู้เรียนที่มีความสนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิก มีประธาน ผู้ช่วย และเลขาธิการ เพื่อบริหารงานของสโมสรในแต่ละเดือนจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ เช่น

กิจกรรมการแข่งขันการอ่านทำนองเสนาะ กิจกรรมการแข่งขันเล่านิทาน กิจกรรมการวิจารณ์หนังสือ เป็นต้น

5. การสอนให้เด็กรู้จักทำการบันทึกการอ่าน ในการทำบันทึกการอ่าน เด็กจะต้องจดชื่อผู้แต่งหนังสือเล่มที่อ่าน ชื่อหนังสือ ชื่อสำนักพิมพ์ และทำทวิจารย์หนังสือที่ตนอ่านอย่างย่อ ๆ เมื่อผู้เรียนทำแล้วนำมาให้ผู้สอนตรวจเพื่อหาแนวทางในการให้คำแนะนำการอ่านที่ถูกต้อง

6. การจัดแสดงละคร การจัดแสดงละครเป็นการเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้มีโอกาสแสดงออกซึ่งความคิดและท่าทางต่าง ๆ ทำให้เด็กกล้าแสดงออก เรื่องที่นำมาแสดงครูเลือกจากหนังสือเล่มใดเล่มหนึ่งที่พิจารณาว่าเหมาะสม คือ สนุกสนานและให้แนวคิดที่ดี การแต่งตัวของนักแสดง แต่งตามเนื้อเรื่อง ในการแสดงให้เด็กเป็นผู้พูดเอง ไม่ต้องบอกบท ผู้เรียนจะได้รับ ความสนุกสนานและความเข้าใจเนื้อหาของหนังสือที่นำมาแสดง เด็กจะสนใจหนังสือมากขึ้น

การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ถ้าผู้สอนมีความตั้งใจจริงในการทำ ผู้เรียนจะเป็นผู้ที่อ่านเป็น คิดเป็น และคิดได้ด้วยตนเอง เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ

2.4.1.7 การปรับปรุงความสามารถในการอ่าน บันลือ พฤกษ์วัน (2530) และกรณีการ์ พวงเกษม (2533) ได้ให้คำแนะนำในการปรับปรุงความสามารถในการอ่านดังนี้

1. จัดหาหนังสือเด็กที่มีตัวอักษรโต ๆ มีภาพสวยงาม ทั้งนี้เป็นการจูงใจให้ผู้เรียนได้อ่าน หนังสือที่จะเกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมาก เป็นต้นว่า ภาพหรือข้อความ ควรจะเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ชีวิตกับผู้เรียน หรือมีส่วนสัมพันธ์กับประสบการณ์ของผู้เรียน

2. จัดให้ผู้เรียนแต่ละชั้นเรียนได้เข้าอ่านหนังสือในห้องสมุด ในแต่ละวันเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ประมาณ วันละ 10-20 นาที เมื่ออ่านแล้วให้ผู้เรียนนำมาเล่าเป็นกลุ่ม การที่ผู้เรียนได้เข้าห้องสมุดจะเป็นการสร้างนิสัยให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าช่วยเหลือตัวเองเป็น และเป็นการฝึกนิสัยให้รักการอ่าน

3. การใช้เครื่องประกอบการอ่าน เป็นต้นว่า ให้อ่านจากข้อความในสไลด์ ให้อ่านจากข้อความในแผนภูมิ

4. การจัดเกมการอ่าน เช่น การอ่านคำที่เริ่มต้นด้วยอักษรชนิดเดียวกัน อ่านคำที่ใช้สระเดียวกัน อ่านคำต่างประเทศที่นำมาใช้ในภาษาไทย อ่านคำคล้องจอง อ่านคำประพันธ์ง่าย ๆ

2.4.1.8 การประเมินผลการอ่าน สุปรียา มาลากาญจน์ (2528);
 กรรณิการ์ พวงเกษม (2533) และวรรณิ โสภประยูร (2537) ได้กล่าวถึงวิธี-
 การประเมินผลการอ่านดังนี้ การประเมินผลการอ่านจะต้องประเมินผลทั้งการอ่านออกเสียง
 และการอ่านในใจ เพื่อจะได้ทราบว่า มีสิ่งใดบ้างที่ต้องแก้ไขปรับปรุง และสิ่งใดที่ได้ผล
 การประเมินผล จะช่วยให้ได้ผลทั้งผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนมีโอกาสรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
 จะได้บรรลุเป้าหมาย เพื่อช่วยทำให้ผู้เรียนล้มทอดิผลทางการอ่านดีขึ้น ผู้เรียนมีโอกาสรับปรุง
 จะได้พัฒนาในด้านการเรียน และการประเมินผลการอ่าน ดังนี้

การประเมินผลการอ่านออกเสียง ได้แก่ การกำหนดข้อความให้นักเรียนอ่าน ส่วน-
 การวินิจฉัย ว่าผู้เรียนมีปัญหาในการออกเสียงอย่างไรนั้น สามารถปฏิบัติได้ 2 รูปแบบ คือ

1. สำรวจการอ่านอย่างง่าย (Informal reading inventory) คือ ขณะที่
 ผู้เรียนอ่านผู้สอนบันทึกข้อบกพร่องในการอ่านของผู้เรียนไว้ ข้อบกพร่องได้แก่ อ่านตก อ่านซ้ำ
 อ่านผิด แล้วแก้มฤติกรรมในการอ่าน เช่น ใช้มือชี้คำในขณะที่อ่าน โคลงคิริษะ อ่านซ้ำ อ่าน ๆ
 หยุด ๆ อ่านไม่ชัดเจน ฯลฯ แล้วรวบรวมความถี่ของข้อบกพร่องไว้เป็นรายบุคคลและทั้งชั้น
 ผู้สอนจะทราบปัญหาของผู้เรียนว่าเป็นไปด้านใดบ้าง เช่น ด้านการรับรู้คำ ความเข้าใจ-
 ในการอ่าน สำหรับการทดสอบความเข้าใจในการอ่าน ผู้สอนทำได้โดยผู้สอนถามให้ผู้เรียน
 ตอบปากเปล่า ถามทั้งเนื้อเรื่องหรือถามเกี่ยวกับตัวละครในเรื่อง ผู้สอนบันทึกไว้ว่าผู้เรียน
 เข้าใจเรื่องที่อ่านมากน้อยเพียงใด

2. แบบสำรวจข้อผิดพลาดในการอ่าน (Reading miscue inventory) คือ
 การพิจารณาข้อผิดพลาดในการอ่านอย่างละเอียดถี่ถ้วน ทั้งในด้านเสียง รูปคำ ความหมาย
 และไวยากรณ์ แล้วรวบรวมข้อผิดพลาดจากการอ่านออกเสียงมาหาความถี่ เพื่อดูว่าข้อผิดพลาด
 ด้านใดมีส่วนทำให้นักเรียนขาดความเข้าใจในการอ่าน

การประเมินผลการอ่านในใจก็คือ วัดความเข้าใจในการอ่านนั้น โดยปกติจะเขียน
 เป็นข้อความให้ผู้เรียนอ่าน ข้อความไม่ควรจะนำมาจากแบบเรียนข้อความอาจเป็นร้อยแก้ว
 หรือร้อยกรอง หรือจะเป็นบทสนทนาก็ได้ แต่ให้ความยากง่ายเท่าเทียมกับเนื้อหาในแบบเรียน
 ที่กำหนดให้ ข้อความที่ให้อ่านควรเป็นข้อความประเภทข้อความหมายหรือแง่คิดแปลก ๆ ไว้
 ผู้เรียนอ่านแล้วให้ผู้เรียนตอบคำถามทดสอบความเข้าใจในการอ่านในใจนั้น นอกจากจะอ่าน
 แล้ว จะต้องอ่านได้เร็วด้วย ตัวอย่าง การตั้งคำถามที่ใช้ถามเมื่อให้นักเรียนอ่านในใจมีดังนี้

1) คำ หรือวลี หรือประโยค หรือข้อความนี้ มีความหมายทำนองเดียวกับอะไร

2) คำ หรือวลี หรือประโยค หรือข้อความนี้ อาจมีความหมายเป็นอีกนัยหนึ่งไว้ว่า เป็นอย่างไร

- 3) ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องอะไร
- 4) การตั้งชื่อข้อความนี้ว่าอะไร
- 5) ใจความสำคัญของข้อความนี้อยู่ตอนใดของข้อความ
- 6) ข้อความนี้มีจุดประสงค์อย่างใดสำคัญที่สุด
- 7) ข้อความนี้สรุปสาระสำคัญได้อย่างไร

2.4.2 การเขียน เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญมาก เพราะการเขียนเป็นหลักฐานที่ช่วยให้คนรุ่นหลังทราบความเป็นมาของอดีตจนถึงปัจจุบัน การเขียนจึงเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ช่วยให้โลกเจริญก้าวหน้า นอกจากนี้การเขียนยังมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับทักษะการฟัง การพูดและการอ่านอีกด้วยตามปกติคนที่ ฟังมาก อ่านมาก และพูดดี ย่อมเขียนได้ดี ดังนั้นจึงควรมีการส่งเสริมทักษะการเขียนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาทักษะทางภาษาและเพื่อรักษามรดกทางวัฒนธรรมสืบไป

การเขียน หมายถึง การถ่ายทอดความรู้สึคนึกคิดและความต้องการของบุคคลออกมาเป็นสัญลักษณ์หรือตัวอักษร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ เพราะการเขียนเป็นทักษะการส่งออกตามหลักของภาษาศิลป์ (วรรณิ โสภประยูร, 2537) จากความหมายของการเขียนดังกล่าว ทำให้มองเห็นความสำคัญของการเขียนว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน เช่น นักเรียนใช้การเขียนบันทึกความรู้ ทำแบบฝึกหัดและตอบข้อสอบ บุคคลทั่วไปใช้การเขียนเพื่อเขียนจดหมาย ทำสัญญา พิณยกรรม และค้าประกัน พ่อค้าใช้การเขียนเพื่อการโฆษณาสินค้า ทำบัญชี ใบส่งของ ใบเสร็จรับเงิน แพทย์ใช้การเขียนเพื่อจดบันทึกประวัติคนไข้ เขียนใบสั่งยา และอื่น ๆ นักวิชาการใช้การเขียนเพื่อเขียนบทความ หนังสือ ตำรา รายงาน เป็นต้น

2.4.2.1 ประเภทของการเขียน สนิท สัตโยภาส (2532); กรรณิการ์ พวงเกษม (2533) และวรรณิ โสภประยูร (2537) ได้แบ่งประเภทของการเขียนออกเป็นดังนี้

1. การเขียนเพื่อแสดงความต้องการ
2. การเขียนเพื่อเล่าประสบการณ์
3. การเขียนเพื่อบรรยายสิ่งที่พบเห็น

4. การเขียนเพื่อประโยชน์ในการติดต่อสื่อสาร
5. การเขียนเพื่อบันทึกสิ่งที่ต้องการจำ
6. การเขียนเพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานและอื่นๆ
7. การเขียนเพื่อประกาศเชิญชวนและโฆษณา
8. การเขียนบัตรเชิญและบัตรอวยพร
9. การเขียนแผนผังและแผนที่
10. การเขียนตามความรู้สึกอย่างมีวิจารณ์ญาณ
11. การเขียนคัดลายมือหรือการสอนคัดไทย
12. การเขียนให้คัดลอกข้อความ
13. การเขียนโดยให้บันทึกจากแบบอย่าง
14. การเขียนคำที่มีตัวสะกด ตัวการันต์ถูกต้อง
15. การเขียนตามคำบอกได้รวดเร็ว ถูกต้องทั้งคำและข้อความ
16. การเขียนให้อ่านง่ายมีระเบียบเรียบร้อยและสวยงาม

2.4.2.2 การเขียนสะกดคำ

1. ความหมายของการเขียนสะกดคำ

การเขียนสะกดคำ หมายถึง การเขียนโดยเรียงลำดับ พยางค์ สระ วรรณยุกต์ รวมทั้งตัวสะกด การันต์ ภายในคำหนึ่ง ๆ ได้ถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (บ้นลือ พฤษะวัน, 2530)

2. สาเหตุของการเขียนสะกดคำผิด

ประเทิน มหาจันทร์ (2530) และสุธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2531) ได้สรุปถึงสาเหตุการเขียนสะกดคำผิด คือ เขียนผิดเพราะไม่ทราบความหมายของคำ คำในภาษาไทย มีเสียงตรงกันมากแต่สะกดการันต์ต่างกัน เขียนผิดเพราะใช้แนวเทียบผิด ออกเสียงผิด มีประสบการณ์ที่ผิด ไม่รู้หลักภาษา และระดับความยากง่ายของคำทำให้การเขียนคำมีความแตกต่างกัน คำที่ง่ายแก่การเข้าใจทั้งในด้านการเขียนและในการให้ความหมายย่อมเรียนรู้ได้ง่ายกว่าคำที่เขียนยากและมีความซับซ้อนคำต่าง ๆ ที่ผู้เรียนเรียนรู้ได้ง่าย ได้แก่ คำที่ผู้เรียนคุ้นเคย มีประสบการณ์เกี่ยวกับคำนั้น ๆ มาก่อน

สาเหตุที่ทำให้ผู้เรียนเขียนสะกดคำผิดจากความคิดเห็นของนักการศึกษาดังกล่าวมาแล้วข้างต้นสรุปได้ว่า ประการแรกเป็นสาเหตุจากสภาพร่างกายของผู้เรียนเอง เช่น ด้านสุขภาพ

อารมณ์ ความคิด เจตคติ เพศ วัย เช่น นักเรียนที่มีสุขภาพไม่สมบูรณ์มีข้อบกพร่อง ด้านการพูด การได้ยิน และการเห็นก็มีผลกระทบต่อ การเขียนสะกดคำ ประการที่สอง เป็นสาเหตุที่เกิดจาก สภาพแวดล้อมตัวนักเรียน เช่น เกิดจากลักษณะของภาษาไทยที่ยืมคำภาษาอื่น ๆ มาใช้ มี หลักเกณฑ์ที่ยากต่อการจำ นักเรียนขาดการฝึกฝนด้านการเขียนมีการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ของ อักษรวิธีและการใช้แนวเทียบผิด เป็นต้น

จากสาเหตุของการเขียนสะกดคำผิด ศรียา นิยมธรรม และประภัสร นิยมธรรม (2525) และประเทิน มหาจันทร์ (2531) ได้เสนอแนะแนวการฝึกสะกดคำ ดังนี้

- ก. ควรเน้นความหมายของคำ เท่า ๆ กับเรื่องตัวสะกดการันต์
 - ข. ครูควรให้เด็กรู้จักส่วนขยาย ในการทำความเข้าใจความหมายของคำ
 - ค. ครูควรสอนให้เด็กเข้าใจความหมายของคำ โดยการศึกษาจากรูปประโยค
 - ง. ครูควรสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยการเห็นภาพ ฟังเสียง
 - จ. ครูควรสอนให้เด็กใช้พจนานุกรม
 - ฉ. ครูควรสอนให้เด็กรู้จักจับคู่คำกับสิ่งของหรือรูปภาพ
 - ช. ครูควรแนะนำให้เด็กรู้จักเล่นเกมเกี่ยวกับคำ
 - ซ. เขียนสะกดคำผิดเพราะความเลินเล่อ ซึ่งอาจเกิดจากผู้เรียนอ่านไม่เก่ง
- ผู้สอนควรฝึกด้าน การอ่านให้ก่อนแล้วค่อยฝึกการเขียนโดยให้สัมพันธ์กับเรื่องที่อ่าน ส่วนผู้เรียน ที่อ่านเก่งแต่เลินเล่อนั้น ผู้สอนต้องทำให้ผู้เรียนเข้าใจว่าการสื่อความหมายจะมีประสิทธิภาพดี เพียงไรขึ้นอยู่กับ การเขียนได้ถูกต้อง
- ณ. สะกดคำผิดเพราะไม่ชอบอ่าน การไม่ชอบอ่านหนังสือทำให้นักเรียนขาดความ-
สังเกต ขาดประสบการณ์ ควรแก้ไขโดยการหาหนังสือดี ๆ ที่นอกเหนือจากตำราเรียนมาให้อ่าน
หรือฝึกใช้พจนานุกรมบ่อย ๆ
 - ญ. สะกดคำผิดเพราะแยกเสียงได้ไม่ดี อาจมีข้อบกพร่องด้านการฟัง ควรเน้นฝึก
ทักษะการฟังด้วย
 - ฎ. สะกดคำผิดเพราะส่ายตาไม่ดี ควรฝึกจำแนกคำ ฝึกสังเกตตัวสะกดการันต์
อย่างละเอียด

3. สะกดคำผิดเพราะขาดหลักเกณฑ์ แก้ไขโดยการเน้นให้เข้าใจหลักการเขียนต่าง ๆ เช่น หลักการใช้ "ไ" เป็นต้นคำที่เป็นคำนามย่อมเรียนรู้ได้ง่ายกว่าคำประเภทอื่น ๆ เพราะ คำนามเป็นคำที่ใช้เรียกสิ่งของ สามารถจับถือได้ สามารถคำนึงถึงรูปร่างได้ นอกจากนั้น

ยังมีคำประเภทที่เกี่ยวข้องกับความจำเป็นในชีวิตประจำวันหรือเกี่ยวกับกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความพอใจคำประเภทนี้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ง่าย ถึงแม้คำเหล่านั้นจะเขียนยาก อ่านออกเสียงถูกต้องได้ยากก็ตาม การเรียนรู้และความเข้าใจความสัมพันธ์ของคำ จะช่วยให้การเรียนรู้คำเป็นไปโดยง่ายยิ่งขึ้นเพราะถ้าหากเด็กรู้จักคำเพียงคำเดียว คำอื่น ๆ ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกันเด็กก็ย่อมจะเรียนรู้ด้วย

2.4.2.3 ความสำคัญของการเขียน เนื่องจากการเขียนมีความสำคัญต่อบุคคล และสังคมมาก บันลือ พฤกษ์วัน (2530) และวรรณิ โสโมประยูร (2537) ได้สรุปความสำคัญของการเขียนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือสื่อสารอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่ผู้เขียนต้องการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ และประสบการณ์ของตนออกเสนอผู้อ่าน
2. เป็นการเก็บบันทึกรวบรวมข้อมูลที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ ซึ่งตนเคยมีประสบการณ์มาก่อน
3. เป็นการระบายอารมณ์อย่างหนึ่ง เกี่ยวกับเรื่องที่ผู้เขียนเกิดความรู้สึกประทับใจในประสบการณ์ที่ผ่านมา
4. เป็นเครื่องมือถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เช่น ถ่ายทอดจากสมัยหนึ่งไปสู่อีกสมัยหนึ่ง หรือจากชาติหนึ่งไปสู่อีกชาติหนึ่ง
5. เป็นเครื่องมือพัฒนาสติปัญญาของบุคคล เนื่องจากการเรียนรู้เกือบทุกอย่างต้องอาศัยการเขียนเป็นเครื่องมือสำหรับบันทึกสิ่งที่ได้ฟังหรือได้อ่าน
6. เป็นการสนองความต้องการของมนุษย์ตามความประสงค์ที่มนุษย์แต่ละคนปรารถนา เช่น เพื่อต้องการทำให้รู้เรื่องราว ทำให้รัก ทำให้โกรธ และสร้างหรือทำลายความสัมพันธ์ของคนในชาติ
7. เป็นการแสดงออกซึ่งภูมิปัญญาของผู้เขียน ทำให้รู้ถึงความสามารถของผู้เขียนได้จากวรรณกรรมหรืองานเขียนอื่น ๆ
8. เป็นอาชีพอย่างหนึ่งที่ได้รับการยกย่องว่ามีเกียรติ และเพิ่มฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้นได้
9. เป็นการพัฒนาความสามารถและบุคลิกส่วนบุคคลให้มีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงความรู้สึกและแนวความคิด

10. เป็นการพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม

11. เป็นการฝึกสมาธิในการทำงานอย่างหนึ่ง ทำให้ผู้เขียนมีจิตใจที่แน่วแน่

2.4.2.4 หลักการสอนเขียน การนิการ พวงเกษม (2533) และสุจิต เพียรชอบ (2534) ได้เสนอแนะหลักในการสอนเขียนไว้ดังนี้ คือ การเขียนเป็นทักษะที่สำคัญ เพราะเป็นการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม ทำให้คนปัจจุบัน ทราบความเป็นมาและขนบ-ธรรมเนียมประเพณีของคนสมัยก่อน ว่ามีความเจริญรุ่งเรือง สืบทอดกันมาอย่างไร คนไทย จึงต้องพัฒนาทักษะการเขียนภาษาไทย เพื่อจะได้รักษามรดกทางวัฒนธรรมของชาติเอาไว้ รวมทั้งเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมด้วย เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะที่ยากและซับซ้อน ดังนั้น ในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน จึงควรคำนึงถึงหลักการ ดังนี้

1. ตัวเด็ก ความรู้เกี่ยวกับภูมิหลังของเด็ก จะช่วยให้ครูวางแผนการสอน ตั้งจุดหมาย และเลือกวิธีการใช้พัฒนาทักษะการเขียนได้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ภูมิหลังของเด็กที่จำเป็นในการพัฒนาทักษะการเขียนมีดังนี้

ก. ความพร้อมของเด็ก การเขียนเป็นทักษะที่ย่างยากและซับซ้อน เพราะต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อตา และความคิด ดังนั้น เด็กจะพัฒนาการเขียนได้ดี จำเป็นต้องมีความพร้อมทางกายและสมองเสียก่อน ครูจึงจำเป็นต้องทราบว่าเด็กแต่ละคนมีความพร้อมทางกายและสมองมากน้อยต่างกันอย่างไร เพื่อหาวิธีปลูกฝังความพร้อมทาง การเขียนโดยให้เด็กมีโอกาสนับนิ้วที่ใช้นิ้วมือ ตา สมองให้สัมพันธ์กัน เช่น ดอกก่อนหิน ดอกไม้ลงในช่องที่กำหนดให้ นอกจากนี้ครูจะต้องรู้จักความพร้อมของเด็กในแต่ละระดับชั้นอีกด้วย

ข. ความสามารถในการถ่ายทอดและการรับรู้ของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความสามารถในการรับรู้และแสดงความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจแตกต่างกัน บางคนมีความสามารถรับรู้ได้มาก ในเวลารวดเร็ว บางคนรับได้น้อย บางคนแม้จะมีความสามารถรับรู้ได้ดีและมีความรู้มาก แต่ไม่สามารถเขียนแสดงความรู้ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ดังนั้น ครูจะต้องรู้และเข้าใจความสามารถ ของเด็กแต่ละคนจึงจะสามารถแก้ไข ปรับปรุง และส่งเสริมหรือพัฒนาทักษะการเขียนให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนได้

ค. ความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ของเด็ก การเขียนเป็นความสามารถด้าน การสังเคราะห์ที่แสดงพฤติกรรมการสร้างสรรค์ เพราะการเขียนเป็นการนำความรู้เกี่ยวกับ

คำหรือเนื้อเรื่องอื่น ๆ ที่ได้จากการฟังและการอ่านมาผสมผสานกันเรียงลำดับเป็นความคิดใหม่ แล้วเขียนแสดงความคิดเหล่านั้นออกมาให้ผู้อื่นเข้าใจผลงานที่เขียนจึงเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เด็กที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จะสามารถเขียนได้ดี เพราะการเขียนต้องอาศัยความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ดังกล่าว นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบอีกว่า ภาษามีความสัมพันธ์กับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเฉพาะการเขียน ซึ่งตามธรรมชาติเด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อยู่แล้ว แต่จะมากน้อยต่างกันตามโอกาสที่ได้รับการฝึกฝน เนื่องจากความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาทักษะการเขียนได้ดังกล่าว ครูจึงควรเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้แก่เด็กทุกคน เมื่อทราบว่าเด็กคนใดมีความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาน้อย ก็ควรหาวิธีปลูกฝังให้เกิดมีขึ้นในตัวเด็กให้มากขึ้น แล้วการพัฒนาทักษะการเขียนก็จะดีขึ้นด้วย

ง. ความสนใจและศรัทธาในตัวเด็ก โดยธรรมชาติเด็กจะสนใจสิ่งใกล้ตัวที่มีประโยชน์และคุณค่าต่อตัวเอง สิ่งที่มีประโยชน์และคุณค่านั้นในความคิดของเด็กคือ เขาต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นด้วย กิจกรรมนั้นจึงไม่ควรยากเกินความสามารถที่เขาจะทำ รวมทั้งประการสุดท้ายเขาจะต้องได้รับรางวัล ซึ่งรางวัลในที่นี้หมายถึง การรู้ผลสำเร็จในการกระทำกิจกรรมนั้นทันที กล่าวคือ เด็กต้องการรู้ความก้าวหน้าในการทำงาน การได้รับคำชมเชยและอื่น ๆ ถ้าครูรู้หลักความสนใจของเด็ก ๆ ในข้อนี้ก็จะทำให้เด็กเกิดความสนใจและศรัทธาในงานเขียน ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาทักษะการเขียนได้เป็นอย่างดี โดยเรื่องนี้ได้พบเห็นจากประสบการณ์ของผู้เขียนเอง

จ. ถ้าให้ผู้เรียนเขียนโดยเสรีผู้สอนต้องไม่เข้มงวดมากนัก เช่น ถ้าผู้เรียนเขียนผิดก็ควรปล่อยโอกาสให้ผู้เรียนได้แก้ไขใหม่

ฉ. สนับสนุนให้ผู้เรียนที่มีผลงานดีเด่นแสดงให้เพื่อน ๆ ได้ชมหรืออาจจะมีการจัดประกวดผลงานด้านการเขียน

2. ตัวครู ในการพัฒนาทักษะการเขียนของนักเรียน ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่จะทำให้เด็กพัฒนาทักษะการเขียนได้มากหรือน้อย ดังนั้นจึงควรกล่าวถึงประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวครูเองเพื่อเป็นหลักในการพัฒนาทักษะการเขียนให้กับเด็กประถมศึกษา ดังนี้

ก. ความรู้ตามหลักภาษาไทย ครูต้องมีความรู้เกี่ยวกับอักษร เครื่องหมายต่าง ๆ วรรคตอน การสะกดการันต์วิธีเขียนและใช้คำ ประโยค วิธีผูกประโยค รวมทั้งระดับภาษาและอื่น ๆ ซึ่งเป็นความรู้ตามหลักภาษาไทยที่ครูสามารถศึกษาได้จากตำราหลักภาษาทั่วไป ความรู้เกี่ยวกับหลักภาษานี้เป็นสิ่งที่ครูจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างดี เพราะเป็นความรู้พื้นฐานที่

ทำให้คนไทยทุกคน รวมทั้งนักเรียนจะต้องรู้ เข้าใจ และนำไปใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคล และกาลเทศะ ถ้าครูมีความรู้พื้นฐานทางหลักภาษาน้อย ผลสัมฤทธิ์ทางการพัฒนาทักษะการเขียน ย่อมต่ำตามไปด้วย เช่น ครูให้นักเรียนแต่งประโยค นักเรียนเขียนว่า "เต๋าเดินช้า" ครูก็ ให้ถูกและบอกว่าเก่ง เด็กก็คิดว่าตัวเองเขียนถูกต้องและจำไปผิด ๆ แต่ถ้าครูเข้าใจ หลักการใช้คำ ก็จะบอกว่า "เต๋าเดินช้า" ถูกในแง่รูปประโยค แต่ในแง่คำกริยาและคำขยาย ที่นำมาใช้ผิดความหมาย ประโยคที่ถูกต้องควรเป็นว่า "เต๋าคลานตัวมเตี้ยม" ประโยคที่ใช้ผิด ยังมีอีกมาก เช่น "น้ำเต๋อดพล่งพล่าน" พล่านแปลว่า "ลนลานไม่อยู่กับที่" พล่านจึงควรใช้ กับคนไม่ใช่กับน้ำ ดังนั้น ประโยคที่ถูกต้องควรเป็น "น้ำเต๋อดพล่งออกมานอกพวยกา" เป็นต้น

ข. ความรู้เกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย การเขียนมีหลายแบบอย่างแตกต่างกัน การเขียน แต่ละแบบจึงมีจุดมุ่งหมายหรือแนวคิดแตกต่างกันด้วย กล่าวคือ การเขียนบันทึกก็มีจุดมุ่งหมาย เพื่อสรุปสาระสำคัญไว้สำหรับเตือนความจำผู้เขียน การเขียนจดหมายก็เพื่อเล่าเรื่องราวหรือ สิ่งให้ผู้เขียน ต้องการให้ผู้อื่นรู้ การเขียนโฆษณา ก็เพื่อจูงใจให้เชื่อและปฏิบัติตามและอื่น ๆ ซึ่ง ผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายหรือแนวคิดของการเขียนแต่ละแบบที่กล่าวมาน้อย่างถูกต้อง เพื่อจะได้ปลูกฝังแนวคิดนี้ให้กับเด็กด้วยนอกจากนี้จุดมุ่งหมายสำคัญที่ต้องคำนึงถึงอีกประการหนึ่ง คือ จุดมุ่งหมายตามระดับของผู้อ่านทั้งในด้านวัยวุฒิ คุณวุฒิ และชาติวุฒิ เช่น การเขียนให้ ผู้เรียนอ่านกับให้ผู้ใหญ่อ่านย่อมมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกัน

ค. เจตคติของครูที่มีต่อทักษะการเขียน ความคิด ความรู้สึก ความสนใจ และ เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ในการเขียนของผู้สอนที่แสดงในขณะสอนจะทำให้ผู้เรียนพลอยรู้สึก หรือเกิดเจตคติตามไปด้วย ถ้าผู้สอนมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนโดยพูดถึงคุณค่าและประโยชน์ ของการเขียนที่มีต่อตนเอง ต่อคนอื่น และต่อสังคม ผู้เรียนก็จะมีเจตคติที่ดีต่อการเขียนตาม ผู้สอนไปด้วย ทำให้เกิดความสนใจ และศรัทธาที่จะเขียนเพิ่มขึ้น ดังนั้น ในการพัฒนาทักษะ- การเขียนผู้สอนควรคำนึงถึงหลักข้อนี้ไว้ด้วย บางครั้ง หลักข้อนี้อาจจะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่ช่วยให้ ผู้เรียนพัฒนาทักษะการเขียนก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้เรียนมีศรัทธาต่อผู้สอนอยู่ก่อนแล้ว

3. วิธีสอนของผู้สอน การพัฒนาทักษะการเขียนให้กับเด็กระดับประถมศึกษา นั้น สิ่งสำคัญ ที่สุดได้แก่ "วิธีสอนของครู" เพราะวิธีสอนเป็นวิธีฝึกฝนทักษะโดยตรง ดังนั้น ในการสอนเพื่อ พัฒนาทักษะการเขียน ครูจึงควรคำนึงถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมดังต่อไปนี้

ก. การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการเขียน ครูจะต้องวางแผนและทำ แผนการสอนระดับบทเรียน โดยคำนึงถึงจุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตร

วุฒิภาวะของผู้เรียน สื่อที่ใช้ประกอบการสอนและการประเมินผลเป็นหลักฐานสำคัญประการแรก

ข. การเตรียมความพร้อมสำหรับบทเรียนใหม่ โดยผู้สอนนำประสบการณ์เดิมมาเป็นพื้นฐานเพื่อถ่ายโยงไปให้เกิดความรู้ใหม่ เพื่อป้องกันความสับสนและช่วยทำให้เข้าใจบทเรียนใหม่ได้ชัดเจนขึ้น

ค. การสอนให้เข้าใจความหมายคำและประโยค นอกจากใช้วิธีนำของจริง ของจำลอง และภาพ มาสอนให้เข้าใจแล้ว ผู้สอนอาจใช้วิธีสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดและเข้าใจความหมายด้วยตนเอง เช่น ครูจะสอนคำว่าผลไม้ ครูก็นำภาพ เงาะ ลำไย มังคุด มะม่วง น้อยหน่า มาให้ดูแล้วถามว่า "เมื่อเอาภาพทั้งหมดรวมกันจะเรียกว่าอะไร" ผู้เรียนจะเกิดแนวคิดหรือ มโนภาพว่า "ผลไม้" เพราะแต่ละอย่างเป็นผลไม้

ง. การสร้างบรรยากาศ ในการสอนเขียนนักเรียนจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ ผู้เรียนจะเขียนได้ดีจะต้องอยู่ในบรรยากาศที่ทำให้รู้สึกสบายใจ อบอุ่นใจ เป็นตัวของตัวเอง มีอิสระ และมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนและผู้สอน ดังนั้น ในการสอนเขียนครูจะต้องสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาทักษะการเขียนไปด้วยพร้อม ๆ กัน

จ. การกำหนดจุดประสงค์ในการเรียนแต่ละครั้งให้ชัดเจนโดยการเขียนจุดประสงค์ของบทเรียนและให้นักเรียนทราบจุดประสงค์นั้นด้วย เพราะจุดประสงค์จะช่วยกำกับทิศทางในการฝึกทักษะการเขียนให้ดำเนินกิจกรรมไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและราบรื่น อย่างไรก็ตาม ในการสอนแต่ละครั้ง นอกจากจะเน้นทักษะใดทักษะหนึ่งให้ชัดเจนแล้วก็ควรได้เน้นทักษะอื่น ๆ ด้วย

ฉ. กิจกรรมที่ให้นักเรียนฝึกเขียน โดยทั่วไปกิจกรรมที่ฝึกควรเป็นเรื่องที่นักเรียนมีประสบการณ์มาก่อนจึงจะสามารถเขียนได้ดี เช่น ให้ผู้เรียนเขียนสถานที่ที่นักเรียนเคยไป แต่ละคนก็สามารถเขียนเรื่องที่แตกต่างกันตามประสบการณ์ของตนได้

ช. วิธีฝึกทักษะการเขียน การเขียนเป็นทักษะที่ยากมาก ผู้เรียนจะมีทักษะ-การเขียนได้จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้ฝึกฝนการเขียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องตลอดเวลา โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย นอกจากนี้ครูยังต้องวางแผนและตั้งจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนตามลำดับขั้น โดยฝึกจากสิ่งที่ย่างใกล้ตัวผู้เรียน แล้วค่อย ๆ เพิ่มทีละน้อยตามระดับวุฒิภาวะและศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน

ซ. การใช้สิ่งเร้าและแรงบันดาลใจ การเขียนเป็นเรื่องยาก บางครั้งผู้เรียนต้องการเวลาสำหรับคิด เมื่อให้ผู้เรียนเขียนในเวลาจำกัดผู้เรียนก็อาจเขียนไม่ได้ ถ้าผู้สอน

จัดประสบการณ์และจัดสิ่งแวดล้อมให้เกิดความประทับใจ หรือมีความคิดเห็นต่อสิ่งใดอย่างลึกซึ้ง ผู้เรียนก็จะเขียนได้ เช่น ผู้สอนนำภาพน้ำตกมาให้ผู้เรียนดู แล้วให้เขียนบรรยายความรู้สึกที่มีต่อภาพนั้น ผู้เรียนก็จะเขียนได้ง่ายกว่าที่ผู้สอนให้ผู้เรียนนึกขึ้นเอง

ฉ. การทำให้เกิดความภาคภูมิใจในผลงาน การเสริมแรงด้วยวิธีการต่าง ๆ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ผู้เรียนมีกำลังใจในการฝึกทักษะการเขียน เนื่องจากการเขียนเป็นทักษะที่ยากดังกล่าว ผู้เรียนบางคนเท่านั้นที่ถือว่ามีความพรสวรรค์ ทั้งนี้เพราะการเขียนนอกจากจะต้องลำดับความคิดให้มีความต่อเนื่องกันดีแล้วยังต้องเลือกคำและประโยคมาใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสมตามแบบแผนของหลักภาษาด้วย จึงสามารถถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ดี บางครั้งผู้เรียนจึงมักไม่ชอบการเรียนรู้เขียน แต่ถ้าผู้สอนทำให้เขามีแรงบันดาลใจโดยจัดประสบการณ์ที่ประทับใจ นอกจากผู้เรียนจะชอบเขียนแล้ว ยังทำให้รู้สึกภาคภูมิใจในผลงานของเขาอีกด้วย ก็จะเป็นการส่งเสริมและพัฒนาทักษะการเขียนได้ดียิ่งขึ้น

ญ. การส่งเสริมให้การศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ การเขียนต้องการความรู้เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับใช้เป็นตัวแทนแสดงความคิดเห็น ได้แก่ การรู้จักคำ รู้จักประโยค และมีประสบการณ์ต่าง ๆ โดยผู้สอนควรจัดทัศนศึกษาบ้าง ให้ผู้เรียนได้อ่านหนังสือในเวลาว่างบ้าง

ฎ. การจัดกิจกรรมให้สัมพันธ์กับกลุ่มประสบการณ์อื่น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกทักษะการเขียนมาก ๆ เช่น ให้ผู้เรียนเขียนบทละครเพื่อแสดงในการสอนพูด เขียนประวัติ นักวิทยาศาสตร์ หรือเขียนคำขวัญในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เป็นต้น

ฏ. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ผู้สอนควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาทักษะการเขียนให้กับผู้เรียนนอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน เช่น กิจกรรมประกวดการเขียนโฆษณา การเขียนคำขวัญ การเขียนเรียงความ การเขียนบรรยายภาพ

จ. ศึกษาปัญหาที่มีผลต่อการเรียนของผู้เรียน เช่น ความสนใจ สมาธิในการเรียน ความตั้งใจต่อสิ่งที่เขียน

ท. การประเมินผลและติดตามผล การประเมินผลและติดตามผล เป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาทักษะการเขียน เพื่อดูความก้าวหน้าและแก้ไขปรับปรุงสร้างเสริมทักษะการเขียนให้พัฒนาสูงขึ้นตามศักยภาพของระดับวุฒิภาวะของผู้เรียน นอกจากนี้ การประเมินผลยังเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนที่ตั้งใจเรียนได้พยายามพัฒนาทักษะการเขียนของตนให้เพิ่มมากขึ้นด้วย

การติดตามผลขั้นครุควรทำสม่ำเสมอ ถ้าใช้แผนภูมิการติดตามผลติดไว้ให้ดูด้วยก็จะเป็น
เครื่องจูงใจผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

2.4.2.5 การประเมินผลการเขียน กรณีการ พวงเกษม (2533) และวรรณ
โสมประยูร (2537) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการเขียนแต่ละด้านไว้ดังนี้

1. ประเมินผลด้านการเขียนสะกดคำ ในด้านการเขียนสะกดคำต้องหาคำจากแบบเรียน
คำที่มีความสำคัญในทางสังคม และเป็นคำที่ยากพอควร การประเมินผลการเขียนสะกดคำนี้
อาจจะอ่านให้ผู้เรียนฟังแล้วให้ผู้เรียนเขียนตาม หรืออาจจะให้คำที่ทั้งถูกและผิดมา แล้วให้
ผู้เรียนเลือกคำดังกล่าว หรืออาจจะให้ข้อความมา และมีคำที่สะกดผิดปนอยู่ แล้วให้ผู้เรียน
เลือกคำที่สะกดผิดแล้วแก้ไขให้ถูกต้อง

2. ประเมินผลด้านการเขียนเรื่อง หรือเรียบเรียงความในการประเมินผลด้านนี้
ทำได้ 2 รูปแบบ คือ

ก. วัดโดยตรงได้แก่ การให้ผู้เรียนได้ลงมือเขียนเรื่องจริงตามที่กำหนดให้วิธี
การเขียนนั้นมีหลายวิธีการ เช่น กำหนดหัวข้อเรื่องให้เขียน กำหนดภาพให้เขียนจากภาพ
ให้เขียนต่อจากเรื่องที่ครูเล่าให้ฟังค้างไว้ เล่าเรื่องให้ฟังแล้วให้เขียนแนวใหม่ กำหนดคำให้
จำนวนหนึ่ง แล้วให้ใช้คำนั้นเขียนเรื่อง ให้เขียนบทสนทนา บทละคร

ข. วัดโดยทางอ้อม วิธีนี้วัดได้โดยการสร้างแบบทดสอบสำหรับวัดความรู้ในด้าน
ต่าง ๆ เฉพาะด้าน ซึ่งได้แก่ การวัดกลไกทางภาพโดยมีความเชื่อว่า ถ้าผู้เรียนเข้าใจใน
เรื่องต่อไปนี้จะเขียนความเรียงได้ การวัดกลไกทางภาษาจะวัดในเรื่องต่อไปนี้ คำศัพท์
ที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำศัพท์ที่กำหนดให้ ความหมายของสำนวน การหาคำสัมผัสคล้องจอง
คำศัพท์ที่ไม่เข้าพวก คำศัพท์ที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำศัพท์ที่กำหนดให้ คำสำนวน ให้หาคำ
หรือสำนวนที่เหมาะสมกับข้อความที่กำหนดให้ แบบทดสอบหาคำที่เกี่ยวข้องมากที่สุด แบบทดสอบ
ให้หาความบกพร่องในด้านหลักภาษา การใช้ภาษา หรือสำนวน แบบทดสอบความสามารถใน
การใช้ภาษาโดยให้ปรับปรุงข้อความให้ถูกต้องชัดเจน แบบทดสอบให้หาข้อบกพร่องในลักษณะ
ต่าง ๆ แบบทดสอบการเปลี่ยนสำนวนโวหารให้เหมาะสมกับความหมาย แบบทดสอบการเข้า
ประโยค แบบทดสอบเรียบเรียงเรื่อง แบบทดสอบตามวรรคตอน

การประเมินผลความสามารถด้านคิดไทย ในการประเมินผลทางด้านนี้ ต้องประเมิน
จากข้อความที่ให้คิดว่า ผู้คิดคิดได้ถูกต้อง สวยงาม และเร็วตามที่กำหนดไว้เพียงใด

การประเมินผลทางการย่อความ ในการประเมินผลทางด้านนี้ พิจารณาจาก เขียนถูกต้องตามรูปแบบ สรุปทั้งสาระหลักและส่วนขยายใจความสำคัญ เขียนด้วยสำนวนของตนเอง ใช้ประโยคสั้นกระชับ ถูกต้องตามหลักภาษา

การประเมินผลด้านการเขียนจดหมาย การประเมินผลทางด้านนี้ พิจารณาจาก รูปแบบของจดหมาย (สถานที่เขียน วัน เดือน ปี ที่เขียน คำขึ้นต้น คำลงท้าย ลายมือชื่อของผู้เขียน รวมทั้งการจำหน่ายซองอย่างชัดเจน) ความเป็นระเบียบ สะอาด ไม่ขีดลบขีดฆ่า เว้นช่องไฟสวยงาม มีย่อหน้าใจความสำคัญ เนื้อหาได้ใจความ การใช้คำสรรพนามถูกต้อง

การประเมินผลด้านหลักภาษา การประเมินผลทางด้านนี้ คือ วัดความสามารถในการนำหลักภาษาไปใช้ ดังนั้น จึงมักจะมีสอดแทรกอยู่ในทักษะต่าง ๆ อยู่เสมอ การทดสอบทำได้ทั้งแบบปรนัยและอัตนัย

ในการเรียนการสอน ผู้สอนคือครู ต้องศึกษาวิธีสอนทักษะต่าง ๆ ของภาษาไทย ซึ่งได้แก่ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน เพื่อจัดกิจกรรมการสอนแต่ละทักษะให้เหมาะสมกับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละวัยด้วย เนื้อเรื่องที่กล่าวมาตั้งแต่ต้นจนจบบทนั้น มีประโยชน์ต่อครูผู้สอนภาษาไทย คือ ครูผู้สอนภาษาไทยได้ศึกษาเพื่อให้เข้าใจ แล้วหาวิธีการดำเนินการเพื่อเตรียมเนื้อหาวิชา จัดกิจกรรมการสอน ตลอดจนการประเมินผลหลังจากสอนไปตามลำดับ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสะกดคำ

2.5.1 งานวิจัยในประเทศ

ประสิทธิ์ สินทรัพย์ (2537) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำพ้องเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดยโสธร พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกสะกดคำพ้องเสียง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ (2536) ได้ทำการทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากในวิชาภาษาไทยกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าการใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเขียนสะกดคำยากหลังการทดลองสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ในการเขียนสะกดคำยากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าการใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากทำให้นักเรียนมีความ-

สามารถในการเขียนสะกดคำสูงขึ้น การใช้แบบฝึกทักษะเป็นสิ่งจำเป็นและมีคุณค่าอย่างยิ่ง สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เพราะการฝึกจะช่วยให้นักเรียนมีความสามารถทางภาษาเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ นรา ธำรงสุข (2536) ซึ่งได้ทำการทดลองโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดจันทบุรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนสะกดคำของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มทดลองมีพัฒนาการการเขียนสะกดคำหลังการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมร้อยละ

18.28

2.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Gill (1986) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสะกดคำและการจำของนักเรียนระดับ 1 ระดับ 2 ระดับ 3 โดยให้คำมา 41 คำ ที่แสดงรูปแบบการสะกดคำต่าง ๆ กัน พบว่า คำที่นักเรียนจดจำได้ และการสะกดคำเป็นกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กันมาก

Horn (1986) ได้ศึกษาการสะกดคำในบริบทของการเขียน การประเมินการสอนโดยมุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างสุ่มจากนักเรียนระดับ 6 จำนวน 87 คน และกำหนดให้เป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม ที่โรงเรียนซีโครส์ ในเมืองแฟลกสตาฟ รัฐฟลอริดา พบว่านักเรียนที่เรียนโดยมีหลักสูตรการสะกดคำรวมอยู่ด้วย จะสะกดคำได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนโดยหลักสูตรการสะกดคำแยกอยู่ต่างหาก และหนังสือแบบเรียนไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับการปรับปรุงแก้ไขการสะกดคำของนักเรียน

Helble (1986) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบประสิทธิผลของวิธีการศึกษาการเขียนสะกดคำรวม 5 วิธี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับ 2 จำนวน 125 คน ของโรงเรียนประถมศึกษา 3 แห่ง ในเขต #861 เมืองวินนา รัฐมินนิโซตา พบว่า วิธีการสะกดคำแบบดั้งเดิมจะมีค่านัยสำคัญทางสถิติมากกว่าวิธีการศึกษาปรับปรุงด้วยวิธีการศึกษาคำ และมีประสิทธิผลมากกว่าวิธีการศึกษาด้วย CAI

Crumbley (1986) ได้ศึกษาการอ่านในระดับ 1 ผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำของนักเรียนในเขตสลิงเกอร์แลนด์ และกลุ่มนักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในเขตสลิงเกอร์แลนด์ พบว่ากลุ่มนักเรียนที่มีความบกพร่องในการอ่านของนักเรียนเขตสลิงเกอร์แลนด์ แสดงให้เห็นค่านัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่ากลุ่มที่ไม่มีความบกพร่องในการอ่าน

Pinter (1977) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนสะกดคำที่สอนโดยใช้เกมการศึกษา และสอนโดยใช้ตำรา กับนักเรียนระดับ 3 จำนวน 94 คน ในรัฐเพนซิลวาเนีย

พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการสะกดคำของกลุ่มที่ใช้เกมการศึกษาสูงกว่ากลุ่มที่สอนตามตำรา

Catalano (1976) ได้ศึกษาความแตกต่างของความเข้าใจในการอ่านและคะแนนคำศัพท์ของนักเรียนที่ใช้การสะกดคำในเนื้อเรื่องที่กำหนดให้ กับนักเรียนที่ไม่ได้ใช้การสะกดคำ ในเนื้อเรื่องที่กำหนดให้ โดยได้ทำการทดลองกับนักเรียน ระดับ 6 ในรัฐยูทาห์ ใช้เวลาในการทดลอง 7 สัปดาห์ พบว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีการทั้ง 2 มีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน

Suwanarat, P. (1978) ได้ศึกษาผลของการกระตุ้นด้วยภาพที่มีต่อการเรียนคำศัพท์ภาษาอังกฤษ ของนักเรียนไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และศึกษาความคงทนของการจำ โดยการใช้การทดลอง 5 รูปแบบ ในการทดลองนี้ ใช้คำศัพท์ 10 คำ โดยเสนอรูปแบบดังนี้ 1) คำศัพท์ คำศัพท์ คำบรรยาย 2) ภาพถ่าย ภาพถ่าย คำบรรยาย 3) ภาพลายเส้น ภาพลายเส้น คำบรรยาย 4) ภาพถ่าย คำศัพท์ คำบรรยาย 5) ภาพลายเส้น คำศัพท์ คำบรรยาย ผลการทดลองปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ในความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มเก่ง และกลุ่มอ่อนนักเรียนทั้งสองกลุ่มเรียนรูปแบบ คำศัพท์ คำศัพท์ คำบรรยาย ได้ดีกว่ารูปแบบคำศัพท์ที่มีภาพด้วย ความคงทนในการจำ นักเรียนมีความคงทนในการจำไม่แตกต่างกันทั้ง 5 รูปแบบ การทดลอง โดยทั่ว ๆ ไป วิธีการเรียนคำศัพท์ จะใช้คำศัพท์กับคำบรรยาย จะได้ผลดีกว่ารูปแบบอื่น ๆ

จากงานวิจัยเกี่ยวกับการสะกดคำพอสรุปได้ว่า ความสามารถในการเขียนสะกดคำมีความสัมพันธ์กับการรู้ความหมายของคำ และแบบฝึกการเขียนสะกดคำมีส่วนช่วยให้นักเรียนเขียนสะกดคำได้ดีขึ้น การเขียนสะกดคำเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝน และทำซ้ำบ่อย ๆ โดยใช้กิจกรรมหลากหลายในการฝึก จะช่วยให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการเขียนสะกดคำดีขึ้น

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึก

2.6.1 งานวิจัยในประเทศ

นรา อารงสุข (2536) ได้ทดลองใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดจันทบุรี ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนสุษติเดช จำนวน 46 คน และโรงเรียนอนุบาลจันทบุรี จำนวน 38 คน ผลการทดลองปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการเขียนสะกดคำของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ (2536) ได้ทำการสร้างแบบฝึกทักษะการฟังภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 138 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกทักษะการฟังภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ (2536) ได้ทดลองสอนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยากในวิชาภาษาไทย กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านห้วยหว้า จำนวน 60 คน พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเขียนสะกดคำและมีความคงทนในการเขียนสะกดคำยาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วรารักษ์ บัวโชน (2536) ได้ใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านจับใจความกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านผาญ้อย สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการใช้ชุดฝึกสูงกว่าก่อนใช้ทุกชุดฝึก โดยมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นคิดเป็นร้อยละ 25.00

วนิดา สุขวานิช (2536) ได้ทำการทดลองใช้แบบฝึกเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจทางภาษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกี่ยวกับการอ่านและการเขียนคำควบกล้ำ อักษรนำ และตัวารันต์ โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดควนแร่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองพัทลุง จังหวัดพัทลุง จำนวน 59 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 29 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน พบว่ากลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

มยุรี เหมือนพันธ์ (2535) ได้สร้างแบบฝึกทักษะเสริมวิชาภาษาไทยเรื่อง "ตัวสะกดมาตราแม่กด" สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และทำการทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนคุรุมิตร สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 40 คน พบว่า นักเรียนที่ได้สอนโดยใช้แบบฝึกเสริมทักษะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่สอนโดยไม่ใช้แบบฝึกเสริมทักษะ อย่างมีระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

พูนสิน บุตรภักดี (2535) ได้สร้างแบบฝึกการอ่านคำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และได้ทำการทดลองกับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน

มูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 80 คน พบว่า ความสามารถในการอ่านคำควบกล้ำของนักเรียนก่อนและหลังการฝึกด้วยแบบฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ หลังฝึกนักเรียนมีความสามารถในการอ่านคำควบกล้ำเพิ่มขึ้น

นวไลย หนูมี (2529) ได้สร้างแบบฝึกการเขียนสะกดคำยาก เพื่อใช้ในการสอนซ่อมเสริม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนช่องพระนาวิทยา จังหวัดราชบุรี โดยทำการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 30 คน ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของคะแนนในการเขียนสะกดคำยากระหว่างการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้แบบฝึกแล้วมีผลการเรียนดีขึ้น คือสามารถเขียนสะกดคำได้ถูกต้องมากขึ้น

2.6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Lowrey (1978) ได้ศึกษาผลการใช้แบบฝึกทักษะกับนักเรียนระดับ 1 ถึงระดับ 3 จำนวน 87 คน ผลปรากฏดังนี้

1. แบบฝึกทักษะ เป็นเครื่องมือที่ช่วยนักเรียนในการเรียนรู้
2. นักเรียนที่ได้รับการฝึกโดยใช้แบบฝึกทักษะ มีคะแนนการทดสอบหลังการทำ

แบบฝึกทักษะมากกว่าคะแนนก่อนการทำแบบฝึกทักษะ

3. แบบฝึกทักษะช่วยในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาแตกต่างกัน การนำแบบฝึกทักษะมาใช้จึงเป็นการช่วยให้นักเรียนมีความสามารถทางด้านภาษาแตกต่างกัน ประสพผลสำเร็จในการเรียนเพิ่มขึ้น

Schwartz (1976) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการเขียนสะกดคำของนักเรียนระดับ 2 ถึงระดับ 6 จำนวน 160 คน โดยใช้ภาพที่มีความหมายและแบบทดสอบการเขียนตามคำบอก ผลปรากฏว่ากลุ่มนักเรียนที่เรียนโดยการใช้รูปภาพที่มีความหมาย มีแนวโน้มของการเขียนสะกดคำสูงกว่านักเรียนที่เรียนการเขียนสะกดคำแบบธรรมดา

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบฝึกสรุปได้ว่า แบบฝึกเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้นโดยเฉพาะทักษะการเขียนและการอ่าน แบบฝึกที่มีรูปภาพหรือ เกม จะมีส่วนช่วยสร้างความสนใจให้นักเรียนต้องการที่จะฝึกซ้ำบ่อย ๆ และเกิดการเรียนรู้ได้โดยไม่เคร่งเครียด ดังนั้นแบบฝึกควรมีลักษณะหลากหลาย สวยงาม เพื่อให้นักเรียนจะได้สนใจเรียนและฝึกฝน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ ในการเรียนให้กับนักเรียนอีกทางหนึ่ง